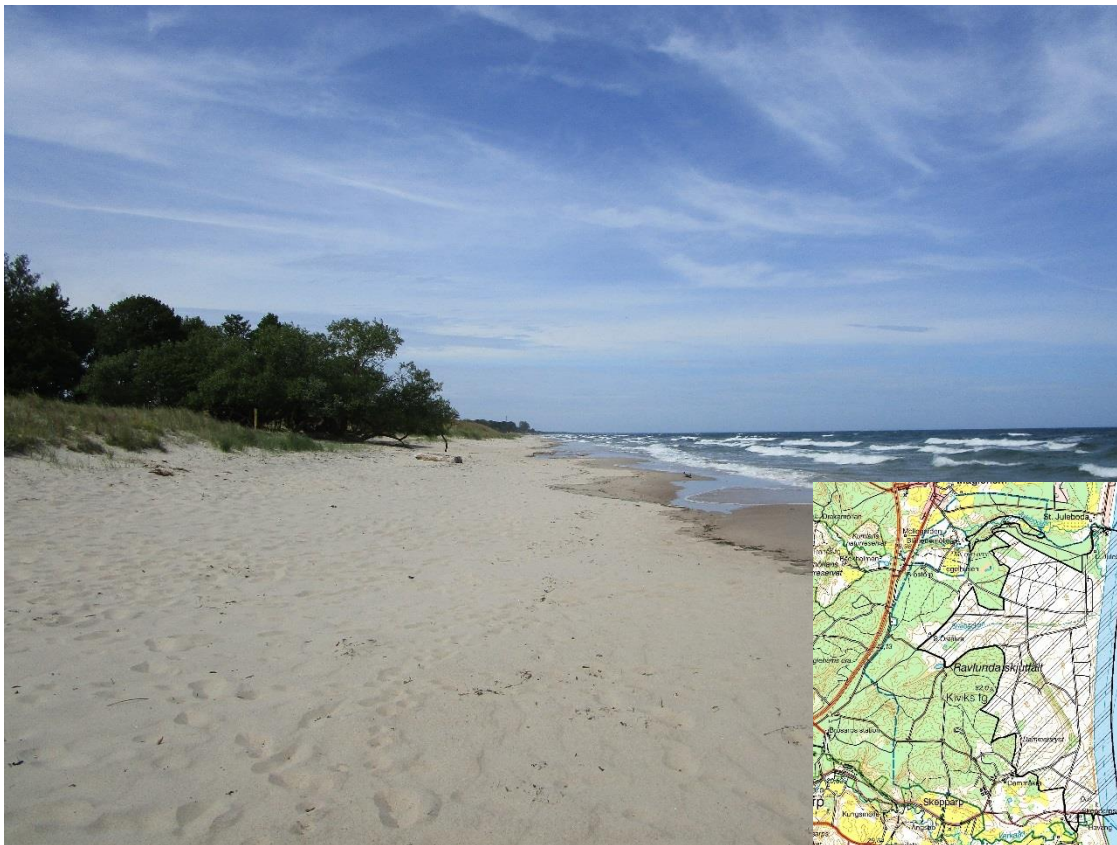

Bevarandeplan för Natura 2000-området Ravlunda skjutfält SE0420240

Ravlunda skjutfält, Foto: Joel Jansson

Grunduppgifter om Ravlunda skjutfält

Län:	Skåne
Kommun:	Simrishamn
Läge:	10 km norr om Kivik
Markägare:	Fortifikationsverket
Areal:	861,3 ha
Skyddsform:	Saknas
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 1998-01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-06-07 respektive 2018-06-15.
Reviderad:	2018-04

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

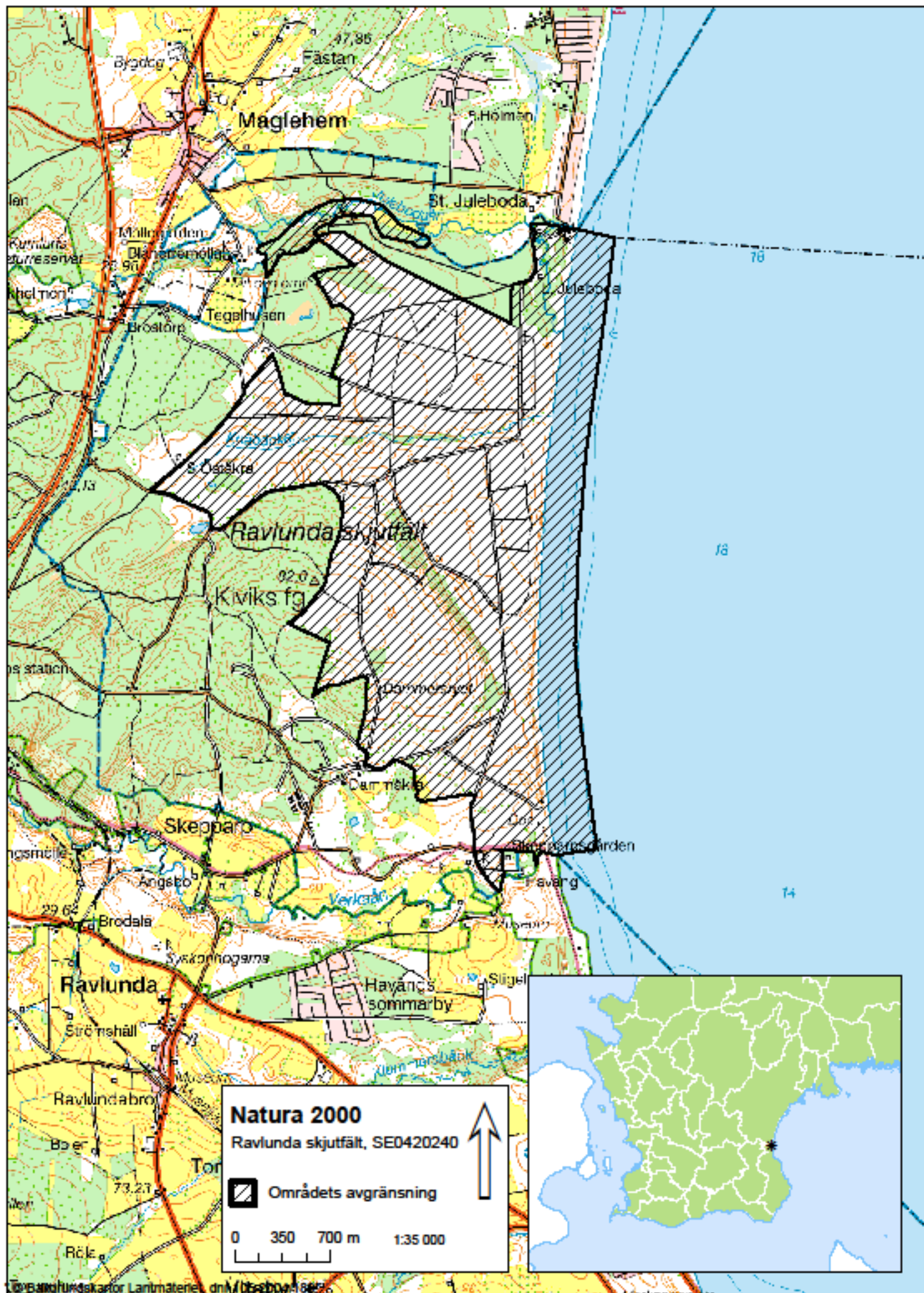
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	10
Bevarandemål.....	11
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	20
Naturtyper.....	20
Natura 2000 – arter.....	24
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	28
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	30
Skydd och reglering.....	31
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	32
Restaureringsåtgärder.....	32
Löpande skötsel.....	33
Uppföljning.....	33
Övrigt.....	33
REFERENSER.....	34
BILAGOR.....	35
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	36
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	39
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	40
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	41

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Ravlunda skjutfält når i norr upp till Julebodaåns dalgång och i syd ner till Verkeån. Jordlagret utgörs till största del av sandrika issjösediment, men även mindre inslag av morän finns. Österut är en tydlig strandklint utbildad och finns längs större delen av strandlinjen med en remsa flack strand. Natura 2000-området fortsätter cirka 300 meter ut i Östersjön till ett djup på 3 – 6 meter. Från strandklinten och inåt land höjer sig landskapet i ett par avsatser med stora platåer som i stort sett är öppna med mindre trädsamlingar och alléer, samt lövområden längs områdets vattendrag. Tre olika vattendrag rinner genom området. Knäbäcken rinner fram genom områdets centrala del. Knäbäcken torkar ut eller har periodvis mycket litet flöde p.g.a. den sandiga markens dåliga vattenhållande förmåga samt den låga nederbörden. I områdets norra del rinner även en sträcka av Julebodaån genom området. Julebodaån har EU_CD-kod SE618519-139144. I områdets södra del finns Verkeåns utlopp ut i Östersjön. Verkeåns EU_CD-kod är SE617710-138599. Alla vattendrag har huvudavrinningsområde Kustområde SE88089. Områdets västra gräns utgörs i huvudsak av bok- och tallskogsområden som bitvis och i söder övergår i betesmarker. Stora delar av området är täckdiket.

Områdets sammanhängande, öppna betesmarker domineras av hedvegetation i norr och av friska-torra gräsmarker i södra och östra delarna. Vegetationstyperna är något eller betydligt artfattigare än idealmodellerna. Detta hänger samman med en tidigare uppodling som fanns på fältet och som fortfarande sätter sina spår, och de flesta vegetationstyper är därför i övergångsfaser mellan starkt kulturpåverkad och hed/gräsmarksvegetation. Bland de arter som återfinns är bl.a. sandnejlika, dvärgserradella och hedblomster väl spridda över området med tyngdpunkt i gräsmarkerna. Rödvensheden är bitvis omörd av militärfordon, framförallt i västra delen. Den starkt kulturpåverkade vegetationen, som underhålls av militärens aktiviteter, är värdefull för en del rödlistade arter som åkermadd och fingerhirs. Sandstäpp finns utspridd längs södra delen av strandklinten och då framförallt i sydvända delar där branten bryts av. Ett större område med sandstäpp finns på plan mark i anslutning till borsttåtelhed. I sandstäppen hittas rikligt med bl.a. tofsäxing och sandnejlika. Vanligt förekommande är också grådådra och sandtimotej, samt sparsamt med stor sandlilja. På strandområdet finns sanddyner med sand/östersjörör och strandråg som på mindre ytor övergår i strandkvickrot-typ. I norra delen återfinns enstaka exemplar av martorn i övergången mellan dyngräs-typ och öppen sandstrand. Nordliga utlöparen av området, kring Julebodaån, är ett vackert, kuperat betesområde där artrika rödvensgräsmarker, klibbalstrandskogen och bokskogen av lågörttyp utgör kärnområden för florin. Här finns lokaler för stor sandlilja och majnycklar i hela området, och det verkar finnas en intressant svampflora, bl.a. en hel del vaxskivlingar i gräsmarkerna och olika röksvampar på hedar och sanddyner. De marina miljöerna är dåligt kända, men botten består av sandbankar och ett enstaka rev. Den sandiga botten och en hög strömxponering gör att vegetationen troligtvis är sparsam.

Faunan är beroende av såväl de öppna, hävdade markerna (fältpiplärka, sandödlå, läppstekel, spillningslevande skalbaggar m.fl.) som skogsområden på och i anslutning till skjutfältet (t.ex. långbensgroda, sommargylling, kungsfiskare). Kombinationen av de båda livsmiljöerna är en

förutsättning för andra arter (bl.a. nattskärna, ängshök). I området finns flera groddjur (större vattensalamander, strandpadda, grönfläckig padda och lövgroda), som bl.a. är beroende av att de platser som erbjuder permanent vattentäckta områden bevaras och i viss mån restaureras. En större insats gjordes under 2001 för att återskapa småvatten för groddjur, och i skrivandets stund pågår åtgärder inom projektet SemiAquaticLife för att skapa ytterligare småvatten, främst för att gynna strandpadda. De igenväxande eller buskrika marker som finns i området är viktiga i sin funktion som spridningskorridorer för bland annat lövgroda och långbensgroda. Buskrika områden har också en viktig funktion som häckningsplats för bl.a. törnskata och höksångare. Fältpiplärkan har i området sitt starkaste fäste i Sverige. De vattendrag som ligger i och i anslutning till området är värdefulla miljöer för ett flertal hotade arter. Stensimpa och lax finns i Verkeån, och i Knäbäcken återfinns också ett unikt öringbestånd. I alla vattendrag finns renvattenarter, som t.ex. sländan *Odontocerum albicorne*. Området är också en viktig rastplats och övervintringslokal för dagrovfåglar, vadare m.fl. Av insekterna kan nämnas den starkt hotade läppstekeln som på Ravlundafältet har sin troligen starkaste population i Sverige med flera hundra individer. Läppstekeln är bl.a. beroende av blomrika omgivningar och öppen sand.

Ravlunda inrättades som pansarskjutfält 1943 och omfattar nu 1650 ha, varav Natura 2000-området ingår i 628 ha av skjutfältets landareal. Innan skjutfältet inrättades bestod stora delar av ytan av uppodlad åkermark och tall- och buskbevuxen mark. Även mindre hussamlingar i form av byar, fiskelägen och gårdsmiljöer fanns i området, men av dessa finns numera få lämningar kvar. Den militära verksamheten på skjutfältet innebär i stort utbildning och övning med förband där mekaniseringsgraden är hög, dvs pansrade stridsfordon där övervägande delen är bandgående samt hjulfordon, i huvudsak terränggående. Under verksamheten används såväl vägar och stridsfordonsstråk som övrig mark för framryckning och körning. Den enskilde soldaten övar strid till fots, förläggning, patrullering/bevakning och fältarbeten. På Ravlunda skjutfält genomförs de flesta förekommande typer av skjutövningar, både formella och tillämpade. Möjlighet finns att genomföra skarpskjutningar med ett stort antal olika vapen och stort avlysningsavstånd medger även deltagande av andra enhet t.ex. flyg och marin. Även understöd av artilleri och luftvärn kan användas på fältet.

Området söder om Knäbäcken har varit uppodlat omväxlande med långa trädesperioder eller nyttjats för växelbruk. Norr om Knäbäcken var det mesta planterat med tall under 1940-talet. Tallen har successivt röjts undan. Jämfört med tidigare perioder är det nuvarande förhållandet mellan skog och öppen mark liknande de som fanns i början av 1800-talet. Området hålls för närvarande öppet genom bete av får, häst och kor och de militära aktiviteterna.

Spritt över fältet finns många fornlämningar av skiftande storlek och betydelse. Fornlämningarna visar att trakten varit av betydelse sedan urminnes tid. Orsakerna till detta har troligtvis varit områdets tidigare rika jakt och fiske, samt den viktiga förekomsten av bärnsten. De kanske mest omskrivna fornlämningarna är fältets två dösar från yngre stenåldern, en vid Knäbäcken samt den kända Havängsdösen vid Verkeåns utlopp. Exempel på några av de mindre omtalade forn- och kulturlämningar på fältet är torparlämningar, boplatser, stensättningar, älvkvarnar (skålgropar) och gravfält.

Ravlunda skjutfält är ett populärt besöksmål av stor betydelse för friluftslivet, utbildningsverksamhet och forskning. Området är en välkänd och populär besökslokal för intresserade inom många biologiska fält, inte minst bland botaniker, entomologer och mykologer, men också för bla. ornitologer. Intensiteten är högst under sommarhalvåret, men även höstens bär och svampar samt vårens blomsterprakt lockar folk på strövtåg i området.

I söder gränsar området till Natura 2000-området Verkeåns dalgång SE0420075 och naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar. Även ett delområde av naturreservatet Verkeån finns i nära anslutning till Ravlunda skjutfälts södra yttergräns. I områdets södra del finns också en mindre sträcka på ca 600 meter av Skåneleden (Österleden). Ravlunda skjutfält ingår som ett projektområde i Life-projekten SandLife och SemiAquaticLife.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Ravlunda skjutfälts naturtyper med arealer och Natura 2000-arter. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
1110, Sublittoral sandbankar			
<i>Undergrupp 1112- Sublittoral sandbank med i huvudsak makroalgsvegetation</i> ◆△		10,7	10,7
<i>Undergrupp 1113- Sublittoral sandbank fri från vegetation</i> ◆△		120,1	120,1
1170, Rev			
<i>Undergrupp 1174- Geogent rev 0-30 meter (berg/blocks substrat)</i> △		0,74	0,74
2110, Kustnära vandrande sanddyner		9,5	9,5
2120, Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner) ◆		10,2	10,2
*2130, Kustnära permanenta sanddyner med örtvegetation (grå dyner) ◆		3,0	3,0
2180, Kustnära trädklädda sanddyner ◆		3,1	3,1
2320, Torra sandhedar med ljung och kråkbär i inlandet ◆		169,8	169,8
2330, Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven ◆		223,2	223,2
3260, Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor ◆		1,9	1,9
4030, Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen ◆		35,1	35,1

*6120, Sandstäpp		3,6	3,6
*6270, Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen ◆		98,0	98,0
6410, Fuktängar med blåtåtel eller starr ◆		4,6	4,6
6430, Högrötsamhällen ◆		0,67	0,67
9070, Trädklädd betesmark		2,7	2,7
9110, Näringsfattig bokskog		1,0	1,0
9130, Näringsrik bokskog ◆	2,4	1,0	3,4
*91E0/9750, Svåmlövskog ◆	2,6	12,8	15,4
Total areal naturtyper		716,7	
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000 △ Kunskapsbrist finns om arten/naturtypen			
◆ Ej ännu av Regeringen beslutad areal. Naturtypen 1112 har minskat med 0,1 ha. Naturtypen 1113 har ökat med 0,1 ha. Naturtypen 2120 har minskat med 0,1 ha. Naturtypen 2130 har minskat med 81,4 ha. Naturtypen 2180 har tillkommit med 3,1 ha. Naturtypen 2320 har tillkommit med 169,8 ha. Naturtypen 2330 har tillkommit med 223,2 ha Naturtypen 3260 har ökat med 0,9 ha. Naturtypen 4030 har minskat med 304,5 ha. Naturtypen 6270 har minskat med 0,3 1,4 ha. Naturtypen 6410 har minskat med 0,3 ha. Naturtypen 6430 har ökat med 0,2 ha. Naturtypen 9130 har minskat med 0,2 ha. Naturtypen 91E0/9750 har minskat med 1,0 ha.			
Icke naturtyper			
<i>Utvecklingsmark mot:</i>			
2320, Torra sandhedar med ljung och kråkbär i inlandet		18,2	
2330, Inlandssanddyner med öppna gräsmarker med borsttåtel eller andra pionjärsgräs		64,6	
4030, Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen		7,6	
*6120, Sandstäpp		1,8	
9070, Trädklädd betesmark		16,7	
*9080, Lövsumpskog		3,6	
9130, Näringsrik bokskog		0,11	
9160, Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog		3,3	
*9180, Ädellövskog i branter		0,59	
9820, Ädellövskog		1,4	

Total areal utvecklingsmarker	117,8
Total områdesareal	861,3
Natura 2000-arter	Bevarandestatus
Citronfläckad kärrtrollslända (<i>Leucorrhinia pectoralis</i> , 1042) ♦	Icke fullgod
Lax (<i>Salmo salar</i> , 1106) ♦	Icke fullgod
Sandnejlika (<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i> , 1954)	Icke fullgod
Stensimpa (<i>Cottus gobio</i> , 1163) ♦	Icke fullgod
Större vattensalamander (<i>Triturus cristatus</i> , 1166)	Icke fullgod
♦ Ny art som ej ännu är beslutad av Regeringen.	

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Motivering: En rest av ett äldre jordbrukslandskap med ett sandrikt jordlager. Har använts som ett militärt skjutfält sedan 1960-talet. På grund av de militära aktiviteterna, beteshävd för att hålla vegetationen nere och den sandrika jordmånen har en ytterst rik och intressant flora och fauna utvecklats. Faunistiskt är det insektsfaunan som sticker ut med en stor diversitet av i synnerhet marklevande skalbaggar, av vilka flera av dessa arter är ytterst ovanliga i Sverige. Även ornitologiskt är området intressant som en viktig rastplats och övervintringslokal för daglevande rovfåglar, vadare, mm. Flera individer av fältpiplärka finns på skjutfältet, och området är en del av artens kärnområde i östra Skåne. I området finns flera mindre dammar, och här har många arter av amfibier etablerat sig. Natura 2000-arterna citronfläckad kärrtrollslända, lax, sandnejlika, stensimpa och större vattensalamander förekommer i området. På grund av de många fina naturvärdena är området viktigt för friluftslivet, forskning och inom utbildningsverksamhet.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Ravlunda skjutfält är att bevara det öppna hävdade landskapet, sandblottorna, dynerna och områdets rika flora och fauna, inklusive Natura 2000-arterna, och deras livsmiljöer. Området är dessutom av stor vikt för det nationella och regionala arbetet med biologisk mångfald. Naturtyperna Sandbankar (1110), Rev (1170), Fördyner (2110), Vita dyner (2120), Grå dyner (2130), Trädklädda dyner (2180), Rissandhed (2320), Grässandhed (2330), Mindre vattendrag (3260), Torra hedar (4030), Sandstäpp (6120), Silikatgräsmarker (6270), Fuktängar (6410), Högörtängar (6430), Trädklädd betesmark (9070),

Näringsfattig bokskog (9110), Näringsrik bokskog (9130) och Svämlövskog (91E0/9750) ska uppnå och bevaras i fullgod bevarandestatus. Naturtyperna Grå dyner (2130), Sandstäpp (6120), Silikatgräsmarker (6270) och Svämlövskog (91E0/9750) är prioriterade över de andra naturtyperna i området. Dessa naturtyper är också inom EU prioriterade naturtyper. Rissandhedarna (2320) och Grässandhedarna (2330) är inte prioriterade inom området, men pga. naturtypernas stora arealer, och därmed deras stora påverkan på områdets naturvärden, bör inte dessa naturtyper försummas i naturvårdsarbetet.

Bevarandemål

Arealen av Sandbankar (1110) ska vara minst 130,8 hektar och arealen av Rev (1170) ska vara minst 0,74 hektar. Hydrografiska villkor i form av tidvatten, vattenstånd, strömmar, vågor, sötvattnensflöde och vattenutbyte ska variera naturligt i tid och rum. I alla de marina naturtyperna ska sedimentationen vara naturlig, utan antropogen påverkan, och inte inverka negativt på karakteristiska och typiska arter i naturtypen. Naturtyperna och livsmiljön är i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversiteten i associerade samhällen. Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek och uppväxt och naturtyperna ska kunna fungera som viktiga födosöksområden för fiskar. Naturtyperna ska kunna fungera som livsmiljö/fodosöksområde för fågel. Bottens struktur ska vara intakt och ge förutsättningar för bentiska samhällen och associerade arter att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner, artdiversitet och förekomst av arter. Vattenkvaliteten ska vara god och minst uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. Den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och andra kemikalier ska vara i koncentrationer som inte resulterar i negativa direkta eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtypen. Halten av näringsämnen ska vara låg. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtyperna. Ingen försurning ska förekomma och syrgashalten ska vara god. Strukturbildande vegetation ska finnas, med en utbredning, area och i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen. Bottenfaunan ska vara artrik, innehålla livskraftiga populationer och vara karakteristisk för naturtyperna. Främmande arter eller fiskstammar ska ej förekomma, men om så är fallet ska de ej inverka negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning. Exploatering i form av byggnation, muddring, dumpning, sprängning, redskap som skadar botten, fiske som påverkar funktion i näringskedjan, mineral-/sand-/sten-utvinning, utsläpp av olja och kemikalier eller läckage av näringsämnen från jordbruk ska inte inverka negativt på viktiga processer, funktioner, strukturer samt karakteristiska- och typiska arter. Processer och strukturer, t.ex. sedimentation och fluktuationer i vattenstånd, ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter och som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Arealen av Fördyner (2110) ska vara minst 9,5 hektar, arealen av Vita dyner (2120) ska vara minst 10,2 hektar, arealen av Grå dyner (2130) ska vara minst 3,0 hektar, arealen av Rissandhed (2320) ska vara minst 169,8 hektar, arealen av Grässandhed (2330) ska vara minst 223,2 hektar och arealen av Trädklädda dyner (2180) ska vara minst 3,1 hektar. Arealen av Fördyner (2110) får lov att variera i utbredning på bekostnad eller till fördel för intilliggande naturtyper pga.

naturlig påverkan från väder och klimatförhållanden, t.ex. vattenstånd och vind. Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330) får lov att utökas med 18,2 hektar respektive 64,6 hektar på bekostnad av det som idag är utvecklingsmark. Naturtypen Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330) kan få lov att minska i utbredning om det sker för att åka arealen Sandstäpp (6120). Typiska-, karakteristiska- och Natura 2000-arter samt andra naturligt förekommande arter ska förnygra sig. Regelbunden hävd med bete, tramp och militära aktiviteter ska påverka naturtyperna. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Naturtypens hydrologi ska vara ostörd. Naturtyperna Vita dyner (2120) och Fördyner (2110) ska präglas av regelbundet återkommande naturliga vattenståndsvariationer. Naturliga processer i form av tramp, periodisk torkstress, sanddrift, erosion/abrasion och ackumulation ska förekomma. I naturtypen Vita dyner (2120) och Fördyner (2110) ska saltvatten/saltstänk och transport av sand med strömmar också förekomma. Djur som betar i området får inte ges avmaskningsmedel som finns kvar i dyngan, t.ex. avermectiner (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Tång och annat naturligt driftmaterial ska inte städas bort från stranden. Uppsamlad driftmaterial får inte deponeras i områdets sanddyner. Fysiska strukturer i form av sandblottor och bryn ska förekomma rikligt. Sol exponerade varma miljöer och strukturer, t.ex. solbelyst sand ska utgöra ett dominerande inslag i naturtyperna Fördyner (2110), Vita dyner (2120), Gråa dyner (2130), Rissandhed (2320), Grässandhed (2330), och förekomma rikligt i Trädklädda dyner (2180). Rörliga sanddyner ska förekomma rikligt i naturtyperna Fördyner (2110), Vita dyner (2120) och Gråa dyner (2130). Träd- och buskskikt ska saknas i naturtyperna Fördyner (2110), Vita dyner (2120), Gråa dyner (2130), Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330). Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd eller annan regelbunden störning t.ex. tramp från besökare och störning från militär verksamhet. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Vegetationstäcket ska i naturtypen Fördyner (2110) förekomma ytterst sparsamt. I naturtyperna Vita dyner (2120), Gråa dyner (2130), Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330) ska vegetationstäcket vara luckert med partier med öppen sand. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara naturlig/karakteristisk för naturtyperna. Det ska finnas mycket rikligt med blottad sand i området. Främmande arter ska ej förekomma, men om så är fallet ska de ej inverka negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning. Ett exempel på en främmande art inom området är vresros, och denna art ska bekämpas och om möjligt helt avlägsnas från området. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma. Enstaka värdefulla träd som t.ex. hagmarksträd, hålträd, grova träd och döda träd får förekomma i de öppna naturtyperna. De Trädklädda dynerna (2180) ska domineras av tall. Främmande träd- och buskarter ska inte förekomma. På de Trädklädda dynerna (2180) ska det finnas gamla träd och förnygring av nya tallar som är tänkta som efterträdare för dagens äldre träd. Värdefulla träd som t.ex. hagmarksträd, hålträd, grova träd och döda träd ska i naturtypen Trädklädda dyner (2180) bevaras och finnas rikligt. I Trädklädda dyner (2180) ska småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens förnygring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand påverka dynamik och struktur. Det ska också finnas död ved, t.ex. torrträd, hålträd, och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Det ska i Trädklädda dyner (2180) finnas solbelysta gläntor med bar

sand. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas solexponerad bark/ved. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska prägla de Trädklädda dynerna (2180) genom en mosaik av täta resp. öppna och glest beskogade delar samt bryn. Buskar (t.ex. vresros och björnbär) och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Buskar (t.ex. vresros och björnbär) och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de värdefulla livsmiljöerna i området. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Arealen av Mindre Vattendrag (3260) ska vara minst 1 hektar. Det ska finnas en naturliknande hydrologisk regim med erosionspartier, branter och sedimentation. Det ska finnas en naturliknande vattenståndsvariation med regelbundna översvämningar som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning i strandzonen med periodvis blottlagda stränder och en annuell kortskottsvegetation (t.ex. vågerosion, ishyvling, bete etc.). Stora och värdefulla lövträd längs med vattendragens stränder ska i största mån sparas så länge de är positiva för områdets naturvärden. Vass och/eller annan högre vattenvegetation, slingor och flytbladsvegetation ska förekomma sparsamt. Det ska finnas sträckor som präglas av erosion och sedimentation (meandring) som skapar blottlagd jord/strandzon och strandbrinkar. Det ska finnas effektiva passager för vattenlevande organismer, sediment och organiskt material till anslutande svämplan. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god och minst uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. God vattenkvaliteten är särskilt positivt för populationerna av lax och stensimpa. Ingen försurnings ska förekomma och syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof). Vattendraget ska vara naturligt eller naturliknande med avseende på rätning och rensning samt innehålla naturliga strukturer. Det ska finnas en funktionell buffertzona i anslutning till vattendraget. Processer och strukturer med främst regelbundna översvämningar och varierande vattenflöden ska förekomma i sådan omfattning att Natura 2000-arter, rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Främmande arter eller fiskstammar ska ej förekomma, men om så är fallet ska de ej inverka negativt på artsammansättningen eller variation av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning. Vandringshinder i Verkaån kan utgöra ett hinder för laxens och stensimpans spridningsmöjligheter, och inga vandringshinder ska förekomma inom området, och helst inte utanför området uppströms och nedströms i Verkaån. Finns vandringshinder borde det finnas möjligheter för lax och stensimpa att kringgå hindren. Död ved ska få ligga kvar i vattendragen.

Arealen av Torra hedar (4030) ska vara minst 35,1 hektar, arealen av Sandstjäpp (6120) ska vara minst 3,6 hektar, arealen av Silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 98,0 hektar, arealen av Fuktängar (6410) ska vara minst 4,6 hektar och arealen av Högörtängar (6430) ska vara minst 0,67 hektar. Torra hedar (4030) får lov att utökas med 7,6 hektar på bekostnad av det som idag är utvecklingsmark och Sandstjäpp (6120) får lov att utökas på bekostnad av de omgivande icke

naturtyper och naturtyperna Rissandhed (2320), Grässandhed (2330) och Silikatgräsmarker (6270) och med 1,8 hektar på bekostnad av det som idag är utvecklingsmark. Silikatgräsmarkerna (6270) kan få lov att minska i utbredning om det sker för att åka arealen Sandstäpp (6120). Regelbundet hävd i form av bete, främst av nötdjur, ska påverka naturtyperna. Regelbunden störning från militära aktiviteter ska påverka området. Typiska-, karakteristiska- och Natura 2000-arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. I naturtypen Fuktängar (6410) ska hydrologin vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. För Fuktängar (6410) ska grundvattenytan dessutom variera naturligt och vara hög under större delen av året, samt minst uppnå god kvalitativ och god kvantitativ status. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan på Fuktängarna (6410). Naturliga störningsprocesser i form av tramp, periodisk torkstress, sanddrift, etc. ska påverka naturtyperna. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Djur som betar i området får inte ges avmaskningsmedel som finns kvar i dyngan, t ex avermectiner (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Fysiska strukturer i form av sandblottor ska förekomma rikligt. Solexponerade varma miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag i de öppna naturtyperna. Träd- och buskskikt ska förekomma ytterst sparsamt, men ska inte saknas helt då fältpiplärkan föredrar marker som har någon enstaka buske eller pinne som utsiktsplats. Förekomsten av bar sand är en viktig struktur i artens livsmiljö. Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd eller annan regelbunden störning, t.ex. militära aktiviteter som skapar störning och omrörning av sanden. Under fältpiplärkans häckningsperiod bör vegetationen i passande häckningslokaler vara ca. 15-20 cm hög för att tillgodose artens behov av skydd, men även fläckvisa mindre ytor med högre vegetation ska förekomma. Dock är förekomsten av mycket bar sand en viktig struktur även under häckningsperioden, så vegetationen ska inte förekomma i sådana mängder att det riskerar att nämnvärt minska mängden bar sand. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Marken ska ha ett luckert vegetationstäck och partier med öppen sand. Artsammansättningen i fält- och botten-skiktet ska vara naturlig/karakteristisk för naturtyperna. Det ska finnas substrat i form av dynga från främst nötdjur. Främmande arter ska ej förekomma, men om så är fallet ska de ej inverka negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma. De dammar kring vilka Natura 2000-arterna Större vattensalamander och Citronfläckad kärrtrollslända hittas ska skyddas från exploatering.

Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 2,7 hektar. Trädklädd betesmark (9070) får lov att utökas med 16,7 hektar på bekostnad av det som idag är utvecklingsmark. Regelbundet bete, främst av nötkreatur, ska påverka naturtypen. Naturliga störningsprocesser i form av tramp, ska påverka hela naturtypen. Regelbunden störning från militära aktiviteter ska påverka området. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Djur som betar i området får inte ges avmaskningsmedel som finns kvar i dyngan, t ex avermectiner (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Andra exempel på antropogen näringstillförsel är kalkning, kväveläckage från omgivande marker och spridning av rötslam.

Träd- och buskskikt ska förekomma i riklig mängd. Trädfördelningen ska vara naturlig. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: bok, ek och tall. Värdefulla hagmarksträd, hålträd och grova träd ska finnas och bevaras. Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd. Fysiska strukturer i form av sandblottor ska förekomma rikligt. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i naturtypen efter vegetationsperiodens slut. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara karakteristisk för naturtypen. Det ska finnas död ved, både liggande och stående. Det ska finnas solexponerad bark och ved. Främmande/invasiva arter ska inte förekomma. Ingen igenväxningsvegetation utöver ersättningsträd/-buskar ska förekomma. Tall ska dominera och utgöra ett mycket rikt inslag i hela naturtypen. I det som idag är utvecklingsmark mot Trädklädda betesmarker kan även ädellövträd få utgöra ett rikt inslag när dessa ytor har uppnått naturtypsstatus. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd och död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar samt bryn. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att rödlistade arter, typiska arter och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Rödlistade, typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig och förekomma i livskraftiga populationer.

Arealen av Näringsfattig bokskog (9110) ska vara minst 1,0 hektar, arealen av Näringsrik bokskog (9130) ska vara minst 3,4 hektar och arealen av Svämlövskog (91E0/9750) ska vara minst 15,4 hektar. Näringsrik bokskog (9130) får lov att utökas med 0,11 hektar på bekostnad av det som idag är utvecklingsmark. Naturtyperna Lövsumpskog (9080), Näringsrik ekskog (9160) Ädellövskog i branter (9180) och Ädellövskog (9820) ska få lov att utvecklas med 3,6 hektar (9080), 3,3 hektar (9160), 0,59 hektar (9180) och 1,4 hektar (9820) på bekostnad av det som idag är utvecklingsmark. Småskaliga naturliga processer, som t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Naturtypernas hydrologi ska vara ostörd. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet och rörligt markvatten ska påverka dynamik och struktur. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar som sker regelbundet och/eller säsongsvist ska påverka dynamik och struktur i naturtypen Svämlövskog (91E0/9750). Lövträd, inklusive ädellövträd, ska prägla skogen i hela området. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av områdets lövträd. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter. Det ska finnas följande strukturer/substrat: rikligt med gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar och gamla hävdpräglade träd. Det ska finnas rikligt med träd med socklar och träd med hackspettsbohål. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag genom en mosaik av/variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar, samt bryn, i hela området. Fuktig mark ska förekomma rikligt i naturtypen Svämlövskog (91E0/9750). Blommande örter, buskar och träd ska utgöra ett dominerande inslag i hela området. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden

eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Igenväxningsvegetation ska inte tillåtas förekomma i botten-, fält- eller buskskiktet. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma (se specificering och undantag under rubriken Hotbild). Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan på Svämlövskog (91E0/0750). Det ska finnas många typiska arter inom främst följande grupper: insekter, lavar och svampar.

Den citronfläckade kärrtrollsländans livsmiljö i form av vegetationsrika och fiskfria vattensamlingar med förekomst av öppna vattenytor ska förekomma och bevaras i god ekologisk och kemisk status. Miljön ska även vara gynnsam för de amfibier som också har dammarna som livsmiljö. Dammens akvatiska och omgivande vegetation ska inte vara allt för täckande eller skuggande, och inte innehålla främmande eller invasiva arter, t.ex. vattenpest. Citronfläckad kärrtrollslända ska förekomma i en livskraftig population.

Stensimpa och lax ska finnas i livskraftiga populationer i Verkaån. Den del av Verkaån som rinner genom Ravlunda skjutfält ska uppfylla kraven för god ekologisk status och god kemisk status enligt vattendirektivet. I Verkaån ska det finnas gott om föda för stensimpa och lax. Stensimpa och lax skall beredas möjlighet att vandra i åsystemet och bli självreproducerande i åsystemet. Inga invasiva eller främmande arter så som t.ex. signalkräfta får förekomma.

För sandnejlikan är beteshävd, riklig förekomst av sandblottor och omrörning av sand för att få fram kalk, t.ex. genom tramp och liknande aktiviteter, extra viktigt för artens fortlevnad. Artens huvudsakliga livsmiljö är sandstäpp, men finns i området också i andra sandiga naturtyper. Arten ska förekomma i en livskraftig population.

Den större vattensalamanderns livsmiljö i form av fisk- och kräftfria permanenta vattensamlingar ska förekomma och bevaras i god ekologisk och kemisk status. Artens lekvatten ska vara solbelysta så att de blir isfria tidigt på våren. På land i närheten av för arten lämpliga vattensamlingar ska det finnas livsmiljöer i form av fuktig lövdominerad skog eller fuktiga hagar. Miljön i vattensamlingarna ska om möjligt även vara gynnsam för andra amfibier som också har dessa som livsmiljö. Vattensamlingarna ska inte innehålla främmande eller invasiva arter, t.ex. vattenpest. Större vattensalamander ska förekomma i en livskraftig population.

För naturtypen Sandbankar (1110) finns följande typiska arter inom området: ejder, långfingrad tångräka, sandräka, sill, skrubbskädda, tobis, torsk och ål. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Rev (1170) finns följande typiska arter inom området: blåmussla, sill, svart smörbult och torsk. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Fördyner (2110) finns följande karakteristiska arter inom området: saltarv, strandkvickrot och strandråg. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter. I naturtypens vägledning finns inga typiska arter listade.

För naturtypen Vita dyner (2120) finns följande typiska arter inom området: fältpiplärka, martorn, saltarv, sandrör, strandkvickrot och strandvial. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Grå dyner (2130) finns följande typiska arter inom området: backtimjan, bergsyra, borsttåtel, flockfibbla, fältpiplärka, gul fetknopp, käringtand, sandraggmossa, sandskruvmossa, sandtimotej, spärraggmossa, strandvial, trift, vittåtel och vårtåtel. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Trädklädda dyner (2180) finns följande karakteristiska arter inom området: backtimjan, bergrör, flockfibbla, fårsvingel, islandslav, ljung, sandraggmossa och sandstarr. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Rissandhed (2320) finns följande typiska arter inom området: fältpiplärka och ljungkornlöpare. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Grässandhedar (2330) finns följande typiska arter inom området: backtimjan, blåmunkar, borsttåtel, fältpiplärka, fältvädd, hedblomster, oval frölöpare, sandkrassing, smal frölöpare, vittåtel, vårspärgel och vårtåtel. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Mindre vattendrag (3260) finns följande typiska arter inom området: bäcknejonöga, *Elmis aenea*, stensimpa och öring. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Torra hedar (4030) finns följande typiska arter inom området: backsippa, borsttåg, hirsstarr, knippfryle, knägräs, pillerstarr, sandmaskrosor, stagg, stenmåra, vanlig ögontröst, vårstarr och vårtåtel. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Sandstäpp (6120) finns följande typiska arter inom området: fyrfläckig dyngbagge, grusbräcka, grusviva, grådådra, harmynta, hylsnejlika, liten sandlilja, månhornsbagge, platt frölöpare, sandnejlika, sandsvingel, sandtimotej, sandvedel, stor sandlilja och tofsäxing. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Silikatgräsmarker (6270) finns följande typiska arter inom området: backnejlika, backsippa, backtimjan, bockrot, bredbrämad bastardsvärmare, darrgräs, glansdyngbagge, grå ögontröst, gullviva, heddyngbagge, hedpärlormorfjäril, hirsstarr, jorrdyngbagge, jungfrulin, klubbsprötad bastardsvärmare, knägräs, knölsmörblomma, krokhorndyvel, likgul dyngbagge, lila ögontröst, liten blåklocka, mandelblomma, mindre bastardsvärmare, mindre horndyvel, månhornsbagge, månlåsbräken, mörk vårdyngbagge, nordlig dyngbagge, pillerstarr, prästkrage, rakhorndyvel, rödbukig dyngbagge, rödkämpar, sandtordyvel, sexfläckig bastardsvärmare, slättergräsfjäril, slät dyngbagge, smultronvisslare, smådyngbagge, snyltdyngbagge, sommarfibbla, stor blåklocka, svartkämpar, violett kantad guldvinge, vitfläckig guldvinge, vårtordyvel, ängsblåvinge, ängsmetallvinge, ängspärlemorfjäril och ängsskallra. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Fuktängar (6410) finns följande typiska arter inom området: blodrot, bläsand, darrgräs, enkelbeckasin, gulärla, gökblomster, hirsstarr, knägräs, kornknarr, kärrsälting, nickskära, rödbena, skedand, slankstarr, slätterblomma, stagg, storspov, sumpmåra, tofsvipa, tätört, vildlin, årta, ängsbräsma, ängsnycklar, ängsruta och ängsskallra. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Högörtängar (6430) finns följande typiska arter inom området: brudborste, fackelblomster, flädervänderot, gökblomster, hampflockel, kåltistel, strutbräken, sumpmåra, svarta vinbär, vitblära och ängsruta. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Trädklädd betesmark (9070) finns följande typiska arter inom området: bredbrämrad bastardsvärmare, grymig filtlav, grå skärelav, gullviva, gökärt, klubbsprötad bastardsvärmare, knägräs, liten blåklocka, lönnlav, mindre bastardsvärmare, månlåsbräken, rödkämpar, sexfläckig bastardsvärmare, skogsnätfjäril, slättergräsfjäril, smultronvisslare, stagg, violett kantad guldinge, vitfläckig guldinge, ängsblåvinge, ängsmetallvinge och ängspärlemorfjäril. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Näringsfattig bokskog (9110) finns följande typiska arter inom området: borkantlav, bokvårtlav, grymig filtlav, guldlockmossa, klippfrullania, krushättemossa, platt fjädermossa, rosa lundlav och stiftklotterlav. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Näringsrik bokskog (9130) finns följande typiska arter inom området: borkantlav, bokoxe, bokvårtlav, grymig filtlav, gulplister, gulsippa, hålnunneört, klippfrullania, krushättemossa, lundarv, lundslok, myskmadra, platt fjädermossa, rosa lundlav, skogsbingel, skogsveronika, stiftklotterlav, storrams och tandrot. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngra sig inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

För naturtypen Svämlövskog (91E0/9750) finns följande typiska arter inom området: bäckbräsma, majbräken, mindre hackspett, rutlungmossa, springkorn, stjärtmes och strutbräken. Av dessa arter har de som har möjlighet att föryngras inom området detta som mål. De arter som av naturliga skäl inte förökar sig i området har istället som mål att de ska förekomma i området. Exempel på sådana arter är vissa fågelarter som nyttjar området som t.ex. rast- eller övervintringslokal och fiskarter.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Sandbankar (1110) och rev (1170)

Natura 2000-området innefattar ett havsområde som sträcker sig ut till mellan 3 – 6 m djup i Hanöbukten och är klassat som Sandbankar (1110) och Rev (1170).

Botten domineras av finsand och har en måttlig till hög strömexponering vilket innebar är den är starkt dynamisk och omformas. Ackumulation av finare material sker endast i sänkor. Strax norr om Verkeåns mynning finns ett område med mer stabil botten där substratet utgörs av sten och block. Kunskapen om eventuell vegetationsutbredning på botten är bristfällig men då sträckan är utsatt för hög strömpåverkan är det sannolikt att det endast förekommer sparsamt med vegetation. Viss förekomst av blåmusslor finns.

De marina naturtyperna är dåligt undersökta och deras utbredningar är osäkra, så ett visst mått av överseende med fel får ha i åtanke vid arbete som involverar dessa naturtyper.

Naturtypernas utbredningar och statusar kan komma att ändras i framtiden när ytterligare information framkommer.

Vattenkvaliteten utanför kusten är dålig: den ekologiska statusen är otillfredsställande och den kemiska statusen uppnår ej god status. Miljöproblemen innefattar bla. förekomst av främmande arter, övergödning, syrefattiga förhållanden och miljögifter. Dessutom finns dåligt faktaunderlag för de marina naturtyperna i området. På grund av miljöproblemen och det dåliga faktaunderlaget anses de marina naturtyperna i området ha icke fullgoda bevarandestatusar.

*Fördyner (2110), Vita dyner (2120), *Grå dyner (2130) och Trädklädda dyner (2180)*

Naturtyperna Fördyner (2110) och Vita dyner (2120) utgör de första 50-100 meterna av stranden från strandkanten upp till strandklinten. Närmast strandkanten finns Fördyner (2110) som ungefär halvvägs mellan strandkanten och strandklinten övergår till Vita dyner (2120). Innanför Fördynerna och de Vita dynerna börjar antingen de Grå dynerna (2130) eller någon av de andra öppna naturtyperna. De Grå dynerna (2130) förekommer fläckvis i närheten till stranden mellan naturtypen Vita dyner (2120) och främst naturtyperna Rissandhed (2320) eller

Grässandhed (2330). Stranden utsätts för erosion, och speciellt de centrala och norra delarna av sandstranden har sedan 1940-talet eroderats med upp till 15 – 30 meter. Också strandklinten är utsatt för aktiv erosion vid branten ner mot stranden.

Naturtyperna Fördyner, Vita dyner och Grå dyner är alla olika stadier i sanddynernas successionsordning.

Fördynerna är det första stadiet i successionsordningen, och stadiet före de Vita dynerna. Naturtypen uppstår när sand forslas upp på stranden av vågor och senare förs vidare av vinden. Naturtypen är beroende av fortgående fysikaliska processer på stranden, och fronten av Fördynerna flyttas fram och tillbaka beroende på väder- och klimatförhållanden, och kan även under högt vattenstånd eller storm påverkas av vattenrörelser. Naturtypen Fördyner består till övervägande del av naken, lättrörlig sand. Vegetationen är sparsam och fattig, och uppträder fläckvis. Driftvallsvegetation kan ibland förekomma i naturtypen.

De Vita dynerna ska ha så pass gles vegetation att dynerna präglas av ljus sand. Dynerna är aktiva och vandrande. Ny sand tillförs dynerna från vågor som slår mot stranden, och vinden för sedan vidare sanden genom konstant pågående erosion. På toppen av dynerna sker en mindre, konstant sandflykt. Typiska- och rödlistade arter i naturtypen är framför allt typiskt sandälskande arter, t.ex. sandrör och strandvial. Naturtypen betas tillsammans med övriga öppna naturtyper, och gynnas av tramp från betesdjur, besökare och militära aktiviteter som bidrar till att skapa störning i markskiktet. I sanddynernas successionsordning är de vita dynerna förstadiet till de grå dynerna.

Naturtypen Grå dyner är i sanddynssuccessionen stadiet efter de vita dynerna. Vegetationen på de Grå dynerna är tätare än på de Vita dynerna, men markstörning, uttorkning och vinderosion förhindrar att vegetationen sluter sig. Naturtypen betas. Bete tillsammans med markstörning är viktiga inslag för att naturtypens goda kvalitet ska bevaras. De för naturtypen typiska arterna är arter som ofta hittas i torra och sandiga miljöer. Naturtypen Grå dyners yta i området var tidigare mycket större, men efter fältbesök har stora delar av naturtypen istället klassats som Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330).

De olika dynerna behöver mycket markslitage för att hindra att vegetationen sluter sig, och mängden markslitage är i dagsläget på flera platser otillräckligt för att långsiktigt kunna undvika detta. Dessutom har vresros vandrat in i området och hotar att konkurrera ut övrig vegetation. På vissa ytor finns en viss näringspåverkan.

Naturtypen Trädklädda dyner är nytillkommen vid stranden i områdets norra del norr om Julebodaån. Ytan var tidigare utvecklingsmark, men har restaurerats inom projektet SandLife (se stycket Skydd och reglering) och har nu omklassats som naturtypen Trädklädda dyner. Den restaurerade ytan är naturtypens enda yta i området. I öster gränsar naturtypen till Vita dyner och Grå dyner, och i väster finns Svämlövskog (91E0/9750). Naturtypens trädskikt domineras av tall, och många av dessa tallar är gamla.

På grund av det bristfälliga markslitage och viss näringspåverkan på en del ytor har naturtyperna icke fullgod bevarandestatus, men detta kan komma att omvärderas efter att de åtgärder som genomförs inom SandLife är klara och har utvärderats.

Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330)

Naturtyperna Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330) är Ravlunda skjutfälts största naturtyper. Naturtyperna täcker det mesta av det stora hedlandskapet innanför strandklinten. Naturtyperna är nytillkomna i området efter korrigerande av de tidigare naturtyperna. Rissandhed dominerar för det mesta i områdena närmast kusten, medan Grässandhed dominerar längre bort från kusten. Mellan dessa större naturtyper finns mindre ytor av Sandstätt (6120), Fuktängar (6410) och Högörtängar (6430). Många av dessa naturtyper har tidigare varit uppodlade eller tallbevuxna. Naturtyperna betas, men betetrycket kan variera över området. Vissa delar har för låg hävd, medan andra delar är utsatta för ett mycket hårt betetryck. I naturtypen Rissandhed kan täckningen av ljung på stora ytor vara mycket tät, och då totalt dominera vegetationen. Överlag är dock brist på blottad sand ett stort problem. Mängden blottad sand är ofta så låg som <5%. I utkanten av naturtyperna har också på flera platser tall börjat slå upp. Inom SandLife har under senare tid genomförts åtskilliga åtgärder för att öka mängden blottad sand. Som tidigare nämnts finns även en viss näringspåverkan från det tidigare jordbrukslandskapet kvar i marken, och detta påverkar naturtypernas flora negativt. Många fynd av rödlistade arter finns i naturtyperna, och av dessa är flertalet insekter. Utvecklingsmark mot naturtyperna finns.

På grund av bitvis mycket tät vegetation, brist på blottad sand och näringspåverkan från tidigare jordbruk har naturtyperna Rissandhed och Grässandhed icke fullgod bevarandestatus. Pga. de åtgärder som har genomförts inom SandLife kan bevarandestatusen i delar av naturtyperna komma att omvärderas.

Mindre vattendrag (3260)

Det finns tre vattendrag i Ravlunda skjutfält som klassas som naturtypen Mindre vattendrag (3260). Verkaån rinner längs med den södra områdesgränsen, Knäbäcken rinner genom områdets centrala delar, och Julebodaån har sitt utlopp i områdets norra del.

Verkaån har god ekologisk status, men uppnår ej god kemisk status enligt vattendirektivet. Det är främst förekomsten av miljögifter och mänsklig fysisk påverkan, t.ex. rätning/dikning/rensning, som är de största miljöproblemen. Den mänskliga fysiska påverkan är störst längre uppströms området, och inte lika påtagligt i vattendragets kustnära del.

Knäbäcken är ett litet vattendrag som under torra perioder kan bli mer eller mindre uttorkad. Flera broar finns över bäcken, och vattendraget leds då under bron i trummor. Framför allt den västra halvan av Knäbäcken är delvis utträtad. Denna halva har ett dikningsföretag vars båtnadsområde täcker ett område på 50 - 150 meter på vardera sidan om vattendraget.

Julebodaån har liksom Verkaån god ekologisk status, men uppnår ej god kemisk status. De största miljöproblemen är förekomsten av miljögifter och mänsklig fysisk påverkan. Julebodaån är i Ravlunda skjutfält nästintill uteslutande omgiven av svämlövskog.

Vattendragens mynnningar kan förflyttas sig naturligt längs med stranden.

Vattendragen är påverkade av mänskliga aktiviteter, och vattnets kemiska status har brister, vilket resulterar i att naturtypen har en icke fullgod bevarandestatus i hela området.

Torra hedar (4030), *Sandstäpp (6120), *Silikatgräsmarker (6270), Fuktängar (6410) och Högörtängar (6430)

Naturtyperna Torra hedar (4030) och Silikatgräsmarker (6270) finns i områdets södra halva. Naturtyperna ingår i den stora hävdade hedmiljön som dominerar landskapet på Ravlunda skjutfält. De Torra hedarna förekommer på den torrare och fattigare klinten i området sydvästra del, och Silikatgräsmarkerna dominerar i söder och längst stranklinten i sydöst. Naturtypen Torra hedar var tidigare betydligt större, men stora delar har efter omvärdering omklassificerats som Rissandhed (2320) och Grässandhed (2330). I området finns utvecklingsmark mot Torra hedar (4030) och Sandstäpp (6120). Restaureras och hävdas dessa ytor på rätt sätt för att återfå de strukturer som är förknippade med naturtypen kommer de så småningom att utvecklas till respektive naturtyp. Se styckena Restaureringsåtgärder och Löpande skötsel för precisering av åtgärder som kan göras i utvecklingsmarkerna.

Sandstäpp (6120) finns utspritt på flera mindre ytor i områdets sydöstra del strax innanför strandklinten. Sandstäpp är en prioriterad naturtyp som hyser den prioriterade arten sandnejlika, som är en karaktärsart för den sydöstkånska, kalkrika sandställen. I Sverige finns naturtypen uteslutande i Skåne och på Öland, och Skåne har därför ett särskilt ansvar att bevara naturtypen. Både naturtypen och sandnejliken kräver en intensiv beteshävd. Sandställets mark är mycket torr och har skapats av en ständig markomrörning som är ett resultat av det äldre jordbrukslandskapet och den militära verksamheten.

Naturtyperna Fuktängar (6410) och Högörtängar (6430) finns längs med området vattendrag där marken är fuktigare. Ytorna med naturtyperna är ofta små och utsträckta med långa gränser som ökar risken för påverkan från omgivande marker. Det är framför allt längs med Knäbäcken i skjutfältets centrala del som Fuktängar och Högörtängar finns, men en yta Högörtängar finns även i anslutning till Julebodaån i områdets nordvästra del.

Naturtyperna har på grund av det varierande betetrycket och den stora bristen på blottad sand, tillsammans med en viss näringspåverkan från det tidigare jordbrukslandskapet, inte en fullgod bevarandestatus, men detta kan komma att omvärderas efter att de åtgärder som genomförs inom SandLife är klara och har utvärderats.

Trädklädd betesmark (9070)

Naturtypen Trädklädd betesmark är en liten naturtyp som bara finns i områdets sydvästra del. Naturtypen betas tillsammans med de övriga beteshävdade markerna utan fällindelning. Trädskiktet består av tall. Trädskiktet är mycket öppet, och utifrån trädens månggrenade och ofta vida kronor går det att dra slutsatsen att det har varit så mycket länge. Trädens stammar visar tecken på betespåverkan. Solbelysningen av stammar och mark är mycket god. Markvegetationen är mycket sluten med gräs, mossor och lavar, och mängden blottad sand är nästintill obefintlig förutom där enstaka spår efter terränggående fordon finns. Ingen föryngring av trädbeståndet förekommer, och träden är alla mer eller mindre likåldrade. Troligtvis är avsaknaden av föryngring ett resultat av beteshävd. En hel del grova torrakor och vindfallna trädstammar finns utspridda i naturtypen, men utöver dessa är mängden död ved låg.

De största problemen för naturtypen är att alla träd är av samma ålder och att det inte förekommer någon föryngring av tall som kan ta över när dessa träd dör, och brist på blottad sand. Naturtypen har en icke fullgod bevarandestatus.

Näringsfattig bokskog (9110), Näringsrik bokskog (9130) och *Svämlövskog (91E0/9750)

Naturtyperna Näringsfattig bokskog (9110), Näringsrik bokskog (9130) och Svämlövskog (91E0/9750) finns utspridda på ett antal platser i området, med en viss dominans i områdets norra del. De hittas huvudsakligen på blötare marker, bl.a. runt områdets vattendrag. Skogspartierna kan ibland omringas helt av öppna betade naturtyper, och i dessa fall kan betesdjuren fritt ge sig in i skogen för att beta även här. Flera av ytorna hittas på gammal kulturmark, och är starkt påverkade av tidigare jordbruk. I flera av skogspartierna är näringspåverkan stor, och bottenskiktet täcks av näringsgynnade arter. Det finns även gott om björnbär och brännässlor, och örnbräken kan ibland helt dominera markvegetationen. Där trädskiktet släpper igenom mer ljus dominerar ofta gräs. Vegetationen är överlag artfattig.

Det finns rester av en del äldre och mycket grova, ibland flerstammiga, träd, och av dessa har en del av de som står på blöta ytor utvecklat socklar, men utöver detta är det ont om äldre och värdefulla träd. De flesta träd har etablerat sig efter det att området blev skjutfält, och har därför en relativt ung ålder. Mycket lite föryngring sker, och mängden död ved är liten.

Endast i områdets nordvästra del finns ytor av skog som anses ha fullgod bevarandestatus, men de flesta ytor har pga. näringspåverkan, trädens ålder, brist på död ved och brist på föryngring en icke fullgod bevarandestatus.

Natura 2000 – arter***Citronfläckad kärrtrollslända (1042)***

I och runt dammarna förekommer den citronfläckade kärrtrollsländan. I Sverige, där en stor del av det europeiska beståndet av arten förekommer, har den en relativt god status idag, men populationerna bör övervakas så att negativa förändringar kan upptäckas i tid.

Citronfläckad trollslända lever i larvstadiet som rovdjur i vatten med hög artrikedom av vatteninsekter. Larverna återfinns ofta i grunda småvatten såsom dammar och myrgölar, men också i vegetationsrika vikar av större sjöar. En öppen vattenspegel är viktigt för trollsländans utveckling, men den vill under födosök också ha mycket vegetation i anslutning till dammarna. Dock är arten ganska bred i sitt livsmiljöval och kan även hittas i småvatten där vattenspegel och vegetation varierar stort i omfattning. Arten har ansetts kunna utgöra en indikator på miljöer som är rika på även andra trollsländearter. Tillgång till relativt näringsrika vatten, både stillastående och svagt strömmande, är en förutsättning för artens förekomst. Citronfläckad trollslända är liksom många trollsländearter relativt okänslig för måttlig försurning. Däremot kan kraftigare försurning och andra förändringar i vattenkvalitet slå ut arten. Även förändrad vattennivå och näringsstatus eller förändringar i strandmiljön som avverkning av strandskog, exploatering med bebyggelse eller vägbyggnad kan vara förödande för arten. Inplantering av fisk eller kräftor i tidigare fisk- och kräftlösa småvatten innebär ofta en minskning av den biologiska mångfalden och är sannolikt även negativt för denna art.

Den citronfläckade kärrtrollsländan är en nykommen art i området, och kunskapen om dess population är knapphändig. Fynd av arten finns främst kring några dammar i områdets centrala del. Flera av de dammar som tidigare grävts för att gynna strandpaddan verkar inte vara passande för den citronfläckade kärrtrollsländan, möjligtvis pga. brist på vegetation runt dammarna, men också för att vattenpest förekommer i dessa dammar, och det har bidragit till att den viktiga öppna vattenspegeln växer igen. Eftersom kunskap om arten i området är bristfällig och de fynd som finns är begränsade till några få dammar i områdets centrala del har arten en icke fullgod bevarandestatus.

Lax (1106)

Natura 2000-klassningen för lax gäller bara lax som hittas i sötvattensmiljöer.

Forsande och strömmande partier i vattendrag är viktiga lek- och uppväxtmiljöer för lax. Vattendrag där det finns lax är av varierande storlek, från några meter breda bäckar till de största av våra älvar. För en enskild individ är det bara det vattendrag där individen föddes som är tänkbart att återkomma till för lek. Leken sker över stenbottnar med inslag av grus (kornstorlek 10–100 mm). Under tiden i vattendragen håller ynglen till i strömmande eller forsande partier med sten och mindre block (100–300 mm, undantagsvis även större block). I vattendrag där lax förekommer tillsammans med öring ser man en tydlig skillnad i habitatvalet; laxen håller sig längre ut från stränderna och i partier med betydligt kraftigare flöden än öringen. I vattendrag där laxen är ensam lekande laxfisk är habitatvalet bredare, men även under sådana förhållanden är det mycket ovanligt att hitta lax i lugna och strandnära partier. Laxen tillbringar större delen av livet i havet.

Uppvandringen för lek är starkt kopplad till perioder med lämpligt flöde och temperatur. Den kan börja i liten skala redan under senvåren (april) i landets södra delar. Huvuddelen av fisken stiger under perioden maj-oktober. Under vissa förhållanden, framför allt vid låg vattenföring i små och medelstora vatten-drag i södra Sverige, kan uppvandringen ske under senhösten i direkt samband med leken (oktober–december). Rommen grävs ned i botten där äggen utvecklas

under vintern och kläckning sker påföljande vår (mars–maj). Artens starka ”homingbeteende” gör att nyetablering och spontan återetablering av utslagna bestånd är ovanligt.

Under de första åren utgörs födan av allehanda limniska smådjur. Laxynglen tillbringar minst 1, men vanligen 2–4 år, i vattendragen innan de smoltifieras (genomgår en process som förbereder den för livet i saltvatten), lämnar uppväxtmiljöerna och vandrar ut till havet där de äter upp sig under en period på 1–4 år.

I Ravlunda skjutfält finns lax i Verkaån i områdets södra del. Laxen i Verkaån har drabbats negativt av mänsklig fysisk påverkan på vattendraget, av vilket främst förekomsten av olika sorters fördämningar är särskilt skadligt. Arten verkar utifrån data från provfiske bara finnas i åns nedre lopp, och det är troligt att människoskapade hinder hindrar den från att vandra längre upp i ån. Arten verkar dessutom vara ovanlig i ån, och individtätheten utifrån fångst vid provfiske är mycket låg (0,4 – 1,2 st/100m²). Arten räknas inte som fullgod pga. den mänskliga påverkan som fortfarande finns på dess livsmiljöer i ån och det mycket låga individantalet.

Sandnejlika (1954)

Sandnejlikan är en flerårig, tät tuvad ört med snövita blommor som kan vara väldoftande. Sandnejlikan är fridlyst, rödlistad och numer klassad som starkt hotad (se bilaga 4).

Sandnejlika är en art som är konkurrenssvag och betesgynnad. Den är ytterst ljuskrävande och överlever inte om växtplatserna växer igen med högväxt vegetation. Den är kalkgynnad, vill ha markomrörning och kräver god dränering. Sandnejlikans huvudsakliga livsmiljö är naturtypen Sandstäpp (6120), men kan också förekomma i andra sandiga naturtyper. Sandnejlikan, liksom sandstämpan, är på stark tillbakagång i Sverige. De skånska lokalerna utgör västliga utposter i artens östligt europeiska utbredning. Sandnejlika är en art som är extra viktig som ansvarsart för Skåne, då den sannolikt är utgången i alla övriga län. Växtens frön är vindspridda, men en uppskattning av spridningsavståndet är att fröna vanligtvis inte färdas längre än cirka 20 meter. Eftersom deras huvudsakliga livsmiljö sandstäpp är ovanlig och fragmenterad, så har sandnejlika i många fall svårt att sprida sig till nya områden.

Huvudutbredningen av sandnejlikan inom Natura 2000-området Ravlunda skjutfält finns på en relativt stor yta i områdets södra halva nära klinten. Spridningen av arten i området är begränsad och det är oklart hur stabil förekomsten är. Den sparsamma förekomsten av den för sandnejlikan mycket viktiga blottade sanden har varit ett problem för artens framtidsutsikter, men de åtgärder som har genomförts inom SandLife för att öka mängden blottad sand kommer gynna artens population i området. Även den militära aktiviteten som skapar markstörning och blottad sand är positivt för arten, och får denna störning tillsammans med bete fortsätta har artens population goda utsikter att bevaras i området. Trots de goda utsikterna finns i nuläget en osäkerhet om artens populationstrend och egentliga förekomst inom området, och fram till dess att mer noggrann information om artens situation på skjutfältet utarbetas kommer dess bevarandestatus att fortsatt vara icke fullgod.

Stensimpa (1163)

Stensimpa är en fisk som förekommer i många olika typer av sötvattenmiljöer med rensplad botten, från grunda brackvattnemiljöer till små bäckar. Arten är vanligast i sträckor med strömmande vatten som har steniga och grusiga bottnar, men den går att hitta såväl på blockrika bottnar som på rena sandbottnar. I Skåne finns arten bara i landskapets sydöstra hörn, men i östra Småland och norrut är arten ganska vanligt förekommande. Den finns också i Östersjön, men utbredningen där är osäker. Det antas att den kan trivas i Östersjön så långt söderut som Blekinge, men längre söderut än så verkar vattnets salthalt vara för hög. Spridningsförmågan hos arten är inte känd i detalj, men den antas kunna etablera starka bestånd i vattendrag ganska snabbt. Den lever främst på ryggradslösa djur, fiskrom och ibland fiskyngel. Artens population beskrivs i både Sverige och Europa som Livskraftig (LC).

I Ravlunda skjutfält förekommer arten i Verkaån. Utifrån statistik från provfiske finns arten i Verkaåns nedre lopp upp till Brösarp, och individtätheten i vattendraget kan från år till år variera kraftigt. Överlag är artens populationstrend negativ. Arten blir stark negativt påverkad av mänsklig fysisk påverkan, och det är troligt att den påverkan som skett i vattendraget är en stor orsak till artens negativa trendutveckling. På grund av den negativa trenden och den påverkan som finns på vattendraget har stensimpa en icke fullgod bevarandestatus.

Större vattensalamander (1083)

Större vattensalamander lever större delen av sitt liv på land, och hittas egentligen bara i vatten under lek- och larvperioden. På land tycks den ha väldigt specifika val av livsmiljö, t.ex. murkna trädstammar och stubbar, smågnagargångar, under mossbeklädda stenar och i blockterräng. Vanligen finns de i fuktig huvudsakligen lövdominerad skog, men de påträffas sällsynt även på öppen mark, t.ex. i fuktiga hagar med högvuxet gräs.

I vatten lever den i vattensamlingar som är permanenta och solbelysta, och finns sällan i vattensamlingar som är mindre än 10 meter i diameter och/eller grundare än 0,5 meter. Lekvattnen bör vara fiskfria, för larverna är utsatta för en stark predation från dessa. Dessutom innebär frånvaron av fisk att det finns mer föda i form av fler evertebrater i vattnet. Det är viktigt att det finns lämpliga habitat på land nära lekvattnen, för studier har visat att en majoritet av individerna i en population sällan vandrar längre än 100 meter från vattnet.

På Ravlunda skjutfält finns arten i ett flertal dammar i områdets centrala och västra del. När arten inventerades i tre av områdets dammar 2008 kunde föryngring konstateras i endast en av dem. Överlag har de dammar som finns i området brister när det gäller hur passande de är för amfibier. De dammar som finns är överlag för djupa och störs av mänskliga aktiviteter. De dammar som grävs i området inom projektet SemiAquaticLife grävs framförallt för att gynna strandpadda, men eftersom större vattensalamander har liknande preferenser som strandpadda på akvatiska livsmiljöer kommer de nya dammarna troligtvis även vara mycket passande för större vattensalamander. Det finns även större vattensalamander i de dammar som grävdes 2001, men dessa dammar är för djupa för att arten ska trivas optimalt, och den i dessa dammar förekommande vattenpesten leder till igenväxning som missgynnar amfibier. Större vattensalamander delar dammarna med flera andra skyddsvärda arter, t.ex. strandpadda,

långbensgroda, grönfläckig padda, pudrad kärrtrollslända och Natura 2000-arten citronfläckad kärrtrollslända.

Arten har icke fullgod bevarandestatus pga. brist på passande akvatiska livsmiljöer och föryngring, men populationens förutsättningar kommer troligtvis att förbättras efter det att de planer som finns inom projektet SemiAquaticLife har fullföljts i området.

Åtgärder för att bekämpa vattenpestens spridning kommer påbörjas inom projektet SemiAquaticLife hösten 2017.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Observera att dessa hot ej är föreskrifter liknande de som finns för t.ex. naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som kan påverka Natura 2000-området.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Muddring/rensning av vattendragen. Detta gäller i synnerhet vattendrag med stensimpa. Även erosion i strandkanterna som medför grumling av vattendrag är ett hot mot vattendragens växt- och djurliv.
- Svag eller utebliven hävd som leder till igenväxning och beskuggning. I Ravlunda skjutfälts fall innebär detta fortsatt bete.
- En allt för intensiv och hård hävd (framför allt beteshävd) som skadar känslig och värdefull vegetation och förhindrar all typ av föryngring av ersättningsträd i främst naturtypen Trädklädda betesmarker (9070), men också i övriga skogliga naturtyper som utsätts för hävd.
- Allt för stora och mångformiga betesfällor.
- Brist på markslitage och brist på omrörning i markskiktet. Dock bör omfattande markstörning undvikas på ytor med fältsippa och backsippa under perioden då dessa blommar och sätter frö.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) som skadar mark och vegetation från annan källa än från betande djur. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna bör inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur bör endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.

- Läckage, utsläpp och nedfall av näringsämnen från jordbruket, andra källor på land eller i luften samt från sjötrafik kan bidra till att havsområden övergöds. Planktonproduktionen ökar vilket resulterar i minskat siktdjup och påverkar artsammansättningen. Snabbväxande ettåriga trådalger konkurrerar ut ålgräs och makroalger. Dessa fintrådiga alger kan i sin tur bilda drivande algmattor som utsöndrar gifter, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla. Syrebrist på bottenarna kan också uppstå då den syrekrävande bakteriella nedbrytningen ökar.
- Vid beteshävd är användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Alla typer av exploateringsföretag i marina miljöer, t.ex. anläggningsarbeten, byggnation, grävning, schaktning, muddring, utfyllnad, täkt av sediment eller sten, förankringar, dragning av kablar och ledningar etc i eller utanför området kan förstöra eller skada naturtyper och arter. Påverkan kan t ex ske genom att naturtyp tas i anspråk och/eller genom påverkan på vattenutbyte, substratförhållanden, strömförhållanden, ökad grumling (påverkan genom ljus och mängd partiklar), vibrationer, sammanpackning/slitage genom tramp, undervattensbuller och nattbelysning.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, vattenuttag, rensning, muddring (och uppläggning av muddermassor) eller breddning av diken/vattendrag. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag och marina miljöer, försurning och eutrofiering.
- Försämrade förutsättningar för undervattensvegetation, fiskar och evertebrater på grund av vattenkvalitetspåverkan (humus, grumlighet, eutrofierande ämnen mm) och förändrade vegetationsförhållanden mm. Användning av bottenredskap för fiske.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom områdets gränser eller i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Oljeutsläpp.
- Ett för stort uttag av fisk leder till att bestånden minskar och får svårt att återhämta sig. Det kan också leda till ändrad artsammansättning och/eller storleksfördelning vilket i sin tur kan orsaka negativa kaskadeffekter i födokedjan.
- Fiske efter hotade arter, särskilt hotade typiska arter för respektive naturtyp, eller på bestånd som är hotade.
- Fiske med redskap som leder till att bottenarna inklusive fauna och vegetation skadas eller ger bifångster av marina däggdjur, fåglar eller icke-målarter.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. Detta drabbar främst lax, men även stensimpa, negativt.
- Borttagning ("städning") av tångvallar i området.
- Plockning eller annan exploatering av den rödlistade floran i området.

- Spridning av invasiva arter, t.ex. vattenpest, signalkräfta, vresros och jätteloka (jättebjörnloka).
- Förekomst av fisk och kräftor i områdets småvattendammar. Förekomsten av fisk och kräftor utgör ett allvarligt hot mot områdets många amfibier.
- Avverkning av skogsområden och trädmiljöer som hyser rödlistade arter eller potential för dessa inom eller i anslutning till området.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Plantering, inklusive nyplantering eller återplantering, med gran.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen. Brist på åldersfördelning, kontinuitet och föryngring är ett problem i områdets skogsmiljöer.
- För lågt pH-värde och buffertförmåga i marken i främst naturtypen Sandstäpp (6120). För att typiska sandstäpparter ska etablera sig bör pH vara minst 7 och buffertförmågan minst 5 % CaCO₃.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Luftföroreningar kan även leda till försurning.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Isolering och fragmentering.
- Ett alltför tätt träd- och buskskikt. Igenväxning i de Trädklädda betesmarkerna (9070) som leder till minskat solinsläpp.
- Igenväxning av områdets småvattendammar. Vattenpest förekommer i områdets dammar, vilket har bidragit till en på vissa ställen igenväxande vegetation.
- Sjöfåglar och marina däggdjur kan fastna i rep och övergivna fiskeredskap och drunkna. Djur som äter makro- eller mikrokräp istället för naturlig föda hindras i sin tillväxt eller förgiftas och kan svälta ihjäl.
- Ilandflutet skräp, inklusive ilandflutna fiskeredskap, utgör ett hot mot de naturtyper som finns på stranden.
- Ammunitionsrester/oexploderad ammunition (OXA) och detonationer/sprängning i de marina miljöerna vid övningsverksamhet.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art- och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap

miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

På grund av att fornlämningar finns i området, både på land och på havsbotten, måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådas med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Ravlunda skjutfält har inget områdesskydd utöver Natura 2000-statusen, men är riksintressen som högexploaterad kust, friluftslivet, det rörliga friluftslivet, naturvården och kulturmiljövården.

Ravlunda skjutfält är också ett riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken. I begreppet ”militära del” ingår även myndigheterna Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV). Skjutfältet innebär en omgivningspåverkan som redovisas i form utav ett influensområde för buller, säkerhet eller annan aspekt samt ett område med särskilt behov av hinderfrihet. Natura 2000- området Ravlunda skjutfält är lokaliserat på skjutfältet.

Ravlunda skjutfält ingår i det förbud mot markavvattning som finns i Skåne.

Mycket stora delar av området får miljöersättning, Nästan alla öppna naturtyper och ytor i området får miljöersättning för att upprätthålla beteshävd. Stranden och de skogliga naturtyperna tillsammans med några mindre ytor icke-naturtyper får inte miljöersättning.

I Artskyddsförordningen finns regleringar angående vilka åtgärder som får genomföras i områden med t.ex. sandnejlika.

På grund av riskerna med OXA (oexploderad ammunition) på stora delar av fältet kan inte skötselåtgärder såsom plöjning, grävning och stubbdragning genomföras utan speciellt säkerhetsutrustade maskiner som enbart militären har. Därför måste skötselåtgärder inom området genomföras med samarbete av militären.

Ravlunda skjutfält ingår i Life-projektet Sand Life (2012-2018). Ett antal restaureringsåtgärder har genomförts i samråd med ÖMAS-gruppen. Ingen bekämpning av vresros har förekommit inom projektet i Ravlunda skjutfält.

Ravlunda skjutfält är för närvarande också med i Life-projektet SemiAquaticLife. Åtskilliga åtgärder inom projektet har redan genomförts, ytterligare restaureringsåtgärder kommer genomföras under 2017 och framöver. De planerade restaureringsåtgärderna inom SemiAquaticLife kan komma att ändras innan de genomförs.

Ravlunda skjutfält ingår i en Övnings- och miljöanpassad skötselplan (ÖMAS) för Ravlunda skjutfält upprättad av Försvarsmakten och Fortifikationsverket. Skogsskötseln inom Natura 2000-området följer aktuell FORTV Grön skogsbruksplan.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandeåtgärderna i området är sådana åtgärder som bidrar till att hålla de öppna markerna öppna, igenväxningsvegetation borta och markomrörning och -slitage på en hög nivå. Dessa åtgärder är viktiga för att säkra förekomsten av områdets många ovanliga naturtyper och Natura 2000-arternas livsmiljöer.

Det bör också prioriteras att genomföra de restaureringsåtgärder som behövs i området för att naturtyperna och Natura 2000-arterna ska uppnå fullgod bevarandestatus.

Restaureringsåtgärder

- Att indela det betade området i mindre fallor skulle förbättra förutsättningarna för de mer hävdkrävande och näringsfattiga naturtyperna, främst Sandstäpp (6120).
- Intensifiering av beteshävderna i dem delar där denna inte är tillräcklig.
- Genomförandet av restaureringsåtgärderna inom SandLife och SemiAquaticLife.
- Insatser för att öka omrörningen av markskiktet i områden i anslutning till sandstäppens utbredning där sådant inte redan skett genom SandLife.
- Manuellt ta bort ytlagret i de öppna naturtyperna och skapa sandblottor.
- Om behov finns sprida kalkhaltig sand eller kalk på mindre ytor för att höja pH och därigenom gynna sandstäppsvegetationen.

- Åldersdiversifiering och vid behov utglesning av områdets skogsmiljöer. Kvarlämnande av död ved. Det kan även bli aktuellt att hägna in delar av skogsmiljöerna för att underlätta förnygring av ersättningsträd.
- Igenväxande, trädbärande hagmarker röjs.
- Bekämpa utbredningen av främst vresros och vattenpest, bland annat genom SandLife och SemiAquaticLife. Det finns en problematik kring att bekämpa vresros i området eftersom den starkt rödlistade och fridlysta växten martorn växer i vresrosbestånden. Det går därför inte att använda den konventionella metoden att gräva bort vresrosen, utan täckning, mm får användas istället.

Löpande skötsel

- Fortsatta militära aktiviteter på land. Utökad körning med terränggående fordon skulle öka markslitage, vilket skulle gynna de störningsgynnade naturtyperna. Omfattande körning med stridsfordon bör undvikas på partier med fältsippa och backsippa under perioden då de blommar och sätter frö.
- Mekanisk markbearbetning vid behov på de där ytor där markslitage och markomrörning är otillräcklig.
- Fortsatt och utökad beteshävd. Se över tidpunkt för betessläpp.
- Slyrjöjning/putsning och gallring vid behov.
- Eventuell naturvårdsbränning på lämpliga ytor där hävden är otillräcklig eller obefintlig.
- Befintliga spridningskorridorer och födosöksplatser för bl.a. lövgroda ska underhållas och vid behov kompletteras. Även för bl.a. de förekommande artena törnskata och höksångare är det viktigt att vidmakthålla buskrik mark över mindre områden.
- Kvarlämnande av död ved i skogsområden och upprättande av naturvårdsavtal för omkringliggande skogsmarker som är i Fortifikationsverkets ägo.
- Skogsskötseln inom Natura 2000-området följer aktuell grön skogsbruksplan för Ravlunda skjutfält.
- Borttagande eller åtgärdande av vandringshinder och vattenreglerande dämmen i områdets vattendrag, men främst i Verkaån.
- Skräp, inklusive gamla fiskeredskap, på stranden och i havet borde ihopsamlas och bortföras.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Övrigt

Närmare undersökning av Natura 2000-arternas och de marina naturtypernas statusar och utbredningar behöver genomföras i området.

Flera åtgärder i området kan försvåras pga. risken för oexploderad ammunition (OXA). Åtgärder som riskerar utlösa oexploderad ammunition kräver vid utförandet extra säkerhetsutrustning och kunskap.

Referenser

- Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Bramer, C. Uppgifter genom yttrandet på remissen. Försvarsmakten. 2018.
- Floran i Skåne- Vegetation och utflyktsmål*, 2003. Lunds Botaniska Förening. ISBN 91-971021-4-8.
- Från Bjäre till Österlen- Skånska natur- och kulturmiljöer*, 1996. Länsstyrelsen i Kristianstads län. ISBN 91-972744-1-0.
- Försvarsmaktens webbsida: Skjutfält och avlysningar.
<http://www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/viktiga-meddelanden/skjutfalt-och-avlysningar/>.
 Besökt 2017-08-25.
- Länsstyrelsen, *Sand Life: Restaureringsplan för Natura 2000-området Ravlunda skjutfält, SE0420240 i Kristianstads kommun*.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund
- Rolin, U., Södra skånska regementet P7, Revinge och Öreberg, A., SWECO Architects AB, Malmö. *Ravlunda skjutfält. Övnings- och miljöanpassad skötselplan ÖMAS*. Försvarsmakten och FORTV, 2010.
- Skogsstyrelsen, *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen. 2000.
- Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Svenskt ElfiskeRegiSter (SERS). 2017. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för akvatiska resurser. <http://www.slu.se/elfiskeregistret> [2017-08-23].
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Citronfläckad kärtröslända, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Lax (i sötvatten), *Naturvårdsverket 2014. NV-08029-14*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Sandnejlika, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Stensimpa, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2 Större vattensalamander, *Naturvårdsverket 2011. NV-01162-10*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Fuktängar, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Fördyner, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Grå dyner, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Grässandhedar, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Högörtängar, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Mindre vattendrag, *Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11*.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Näringsfattig bokskog, *Naturvårdsverket 2012. NV-04493-11*.

- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Näringsrik bokskog,
Naturvårdsverket 2012. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Rev, *Naturvårdsverket 2011.*
NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Rissandhed, *Naturvårdsverket*
2011. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Sandbankar, *Naturvårdsverket*
2011. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Sandstäpp, *Naturvårdsverket*
2011. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Silikatgräsmarker,
Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Svämlövsskog, *Naturvårdsverket*
2012. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Torra hedar, *Naturvårdsverket*
2011. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Trädklädda betesmark,
Naturvårdsverket 2012. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Trädklädda dyner,
Naturvårdsverket 2011. NV-04493-11.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 Vita dyner, *Naturvårdsverket*
2011. NV-04493-11.

Bilagor

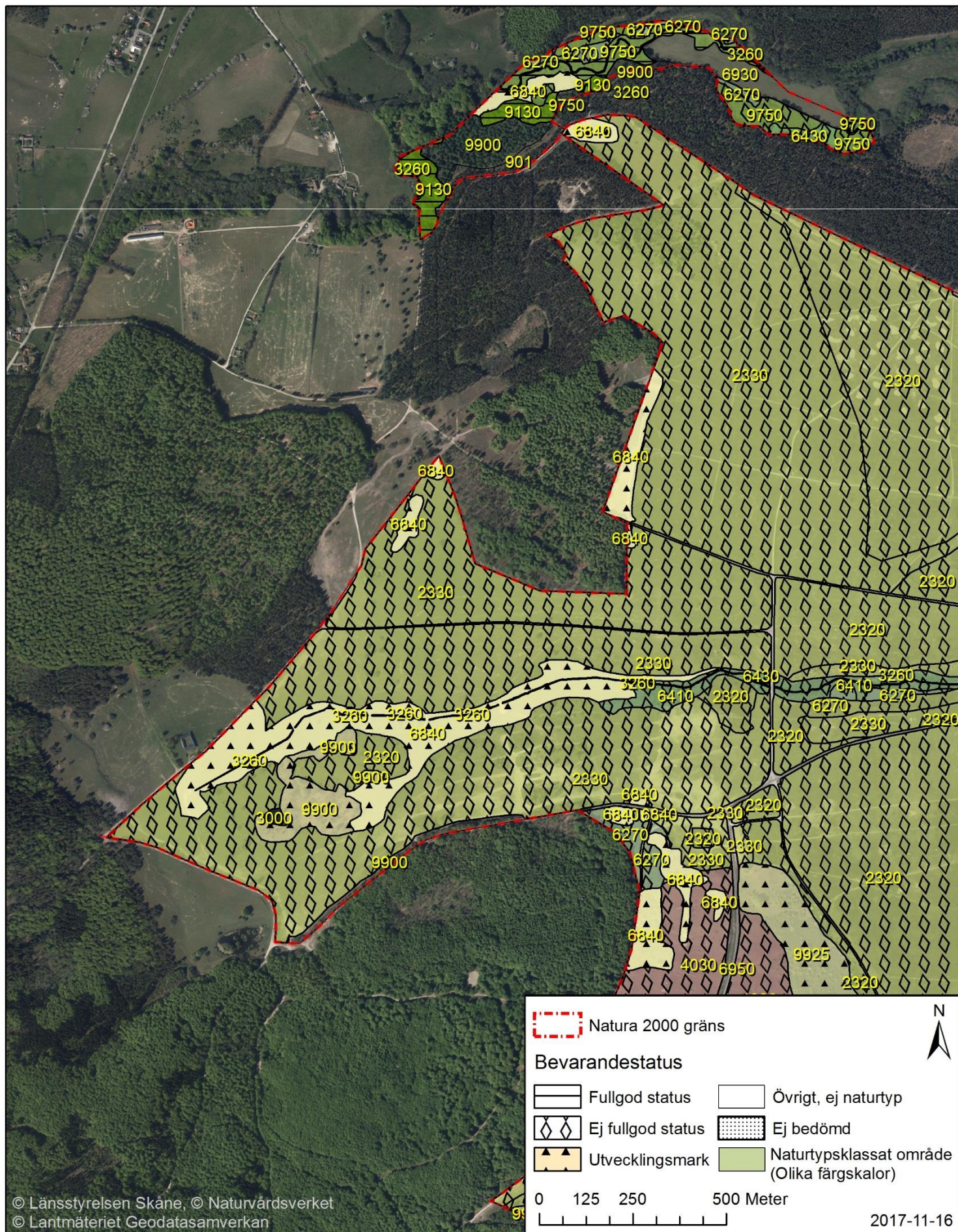
1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

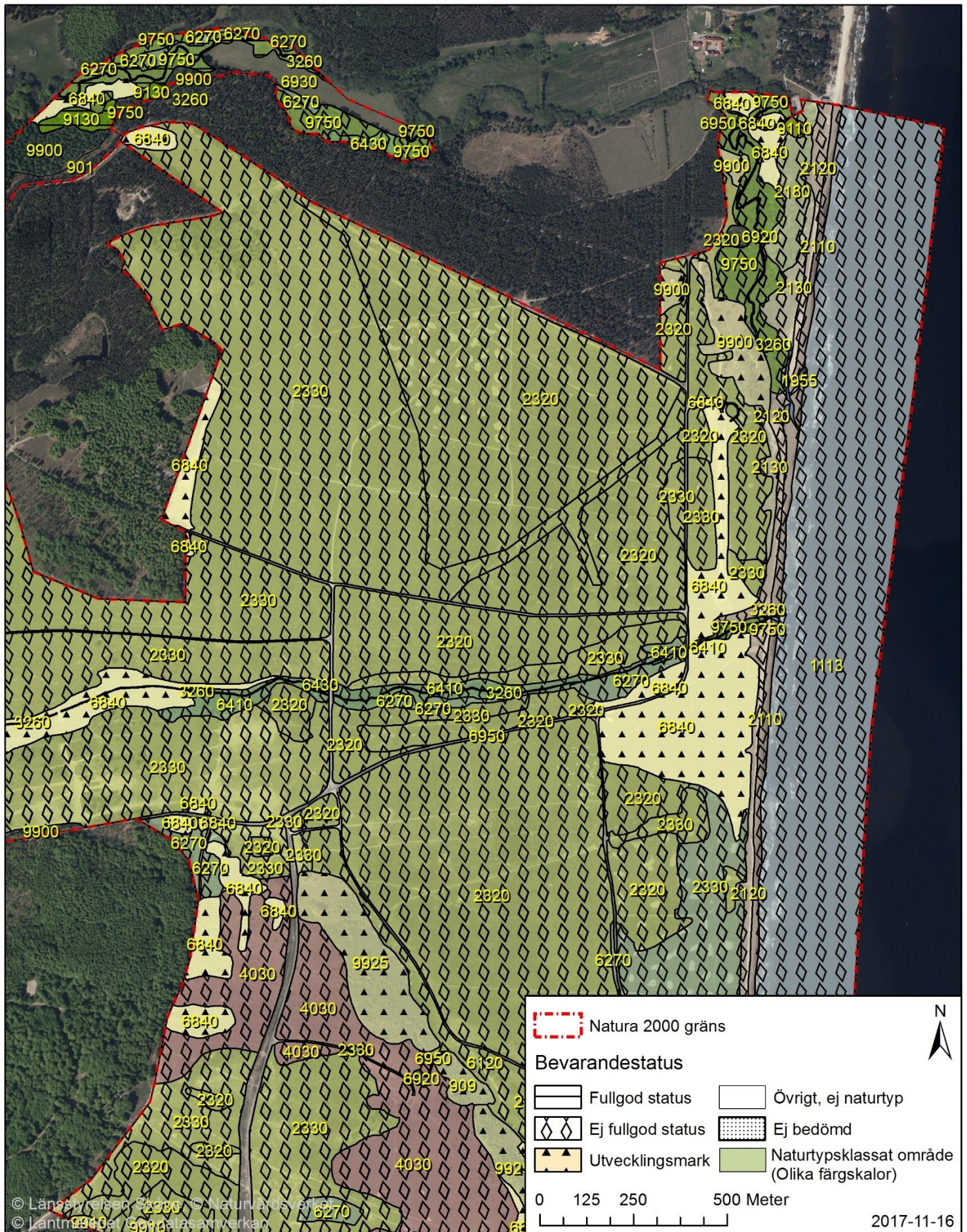

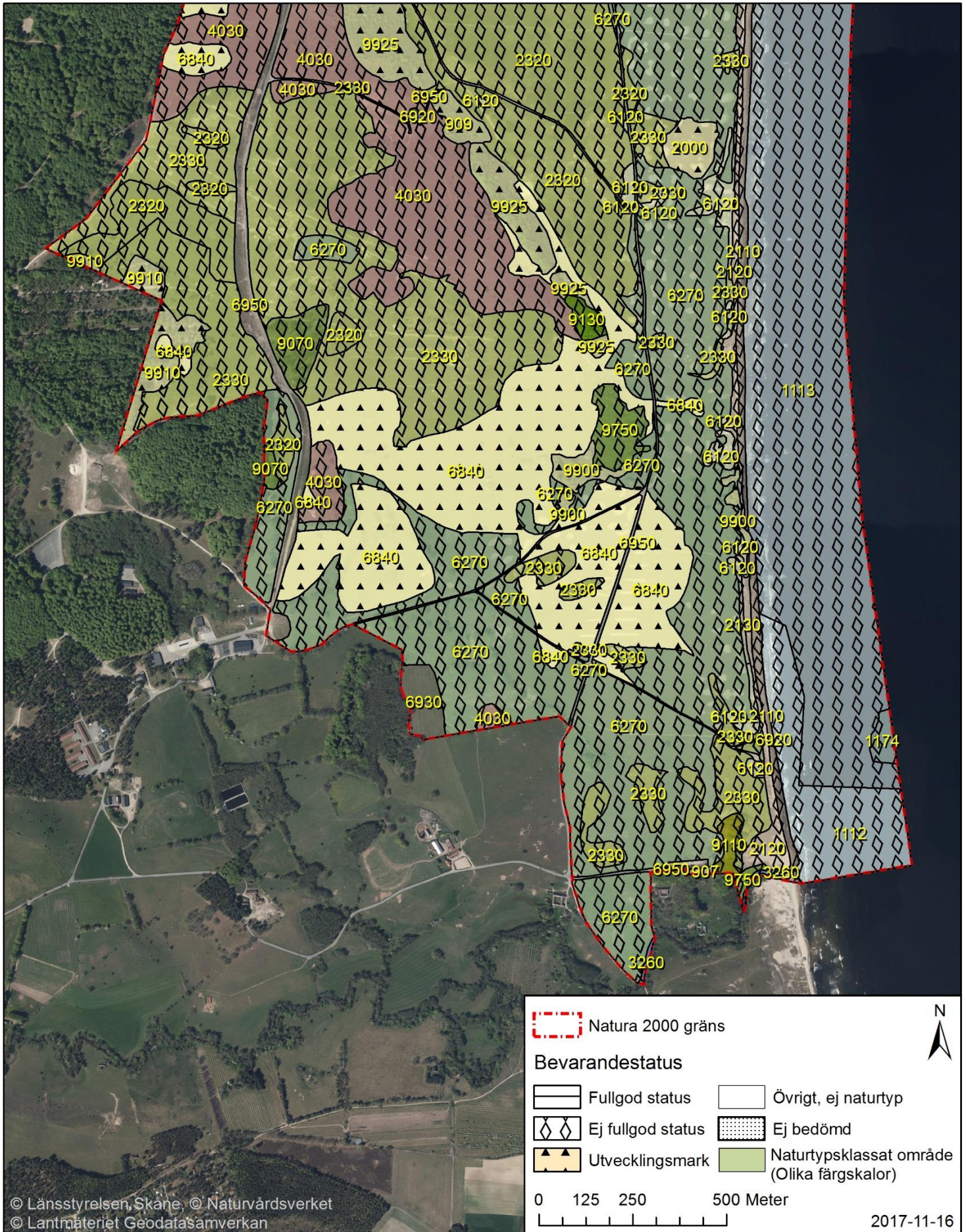
Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Johan Niss

Senast reviderad 2018-04-25 av Joel Jansson

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 1112 – Sublittoral sandbankar – Sublittoral sandbankar med i huvudsak makroalgvegetation (undergrupp till 1110).
- 1113 – Sublittoral sandbankar – Sublittoral sandbankar fri från vegetation (undergrupp till 1110).
- 1174 – Rev – Geogent rev 0-30 meter (berg/blocks substrat) (undergrupp till 1170).
- 2110 – Kustnära vandrande sanddyner.
- 2120 – Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner).
- 2130 – Kustnära permanenta sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner).
- 2180 – Kustnära trädklädda sanddyner.
- 2320 – Torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar.
- 2330 – Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven.
- 3260 – Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor.
- 4030 – Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen.
- 6120 – Sandstäpp.
- 6270 – Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen.
- 6410 – Fuktängar med blåttåtel eller starr.
- 6430 – Högrötsamhällen.
- 9070 – Trädklädd betesmark.
- 9110 – Näringsfattig bokskog.
- 9130 – Näringsrik bokskog.
- 9750 (91E0) – Svåmlövskog.

Icke-naturtyper

- 901 – Tallskog (>70% tall).
- 907 – Ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv).
- 909 – Lövsumpskog (lövskog på blöt mark).
- 1955 – Ickenatura-stränder – Sandstränder.
- 2000 – Sanddominerade miljöer.
- 3000 – Vatten.
- 6840 – Obestämd natura-gräsmark/ickenatura-gräsmark (6825/6835/6910).
- 6920 – Bebyggd mark.
- 6930 – Åker.
- 6950 – Väg + väggkantsvegetation.
- 9900 – Ickenatura-skog.
- 9910 – Skog på fd öppen mark (igenväxningsskog).
- 9925 – Ickenaturaskog på fuktig – blöt mark.

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
Kärlväxter	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	Backsilja	<i>Peucedanum oreoselinum</i>	EN
	Backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris</i>	VU, F
	Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
	Blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	VU
	Bokarv	<i>Stellaria neglecta</i>	NT
	Borstsäv	<i>Isolepis setacea</i>	EN
	Borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	NT
	Desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT
	Dikesskräppa	<i>Rumex conglomeratus</i>	EN
	Dvärgserradella	<i>Ornithopus perpusillus</i>	EN
	Etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
	Flockarun	<i>Centaurium erythraea var. erythraea</i>	F
	Grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU
	Hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	VU, F
	Hylsnejlika	<i>Petrorhagia prolifera</i>	VU

	Hålnunneört	<i>Corydalis cava</i>	NT
	Jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
	Kavelhirs	<i>Setaria viridis</i>	NT
	Klibbveronika	<i>Veronica triphyllos</i>	VU
	Klittviol	<i>Viola tricolor subsp. curtisii</i>	VU
	Kustsandnarv	<i>Arenaria serpyllifolia subsp. lloydii</i>	VU
	Kärrjohannesört	<i>Hypericum tetrapterum</i>	NT
	Kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT
	Martorn	<i>Eryngium maritimum</i>	EN, F
	Piggtistel	<i>Carduus acanthoides</i>	NT
	Plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT
	Revig blodrot	<i>Potentilla anglica</i>	VU
	Rödlånke	<i>Lythrum portula</i>	NT
	Sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	EN, B2, B4, F
	Sandtimotej	<i>Phleum arenarium</i>	EN
	Sandvedel	<i>Astragalus arenarius</i>	EN, F
	Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
	Skogsveronika	<i>Veronica montana</i>	VU
	Slickmaskros	<i>Taraxacum linguatifrons</i>	EN
	Sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT
	Stallört	<i>Ononis spinosa subsp. hircina</i>	VU
	Stor sandlilja	<i>Anthericum liliago</i>	EN, F
	Tofsäxing	<i>Koeleria glauca</i>	EN
	Vittätel	<i>Aira caryophyllea</i>	VU
	Åkerfibbla	<i>Hypochaeris glabra</i>	VU
	Åkerkulla	<i>Anthemis arvensis</i>	NT

	Åkermadd	<i>Sherardia arvensis</i>	EN
	Ävjebrodd	<i>Limosella aquatica</i>	NT
Insekter	-	<i>Acalles camelus</i>	NT
	-	<i>Agathidium haemorrhoum</i>	NT
	-	<i>Agathidium nigrinum</i>	NT
	-	<i>Aleochara binotata</i>	DD
	-	<i>Alevonota gracilentia</i>	NT
	-	<i>Ancistronycha tigurina</i>	NT
	-	<i>Anotylus pumilus</i>	VU
	-	<i>Apalochrus femoralis</i>	NT
	-	<i>Atomaria nigriventris</i>	DD
	-	<i>Cardiophorus asellus</i>	NT
	-	<i>Ceutorhynchus thomsoni</i>	NT
	-	<i>Chaetabraeus globulus</i>	NT
	-	<i>Chrysolina analis</i>	NT
	-	<i>Chrysolina sturmi</i>	VU
	-	<i>Chrysura radians</i>	NT
	-	<i>Coelopa frigida</i>	VU
	-	<i>Coniocleonus hollbergii</i>	VU
	-	<i>Conostethus roseus</i>	EN
	-	<i>Crunoecia irrorata</i>	VU
	-	<i>Cryptophagus intermedius</i>	NT
	-	<i>Dicronychus equisetioides</i>	VU
	-	<i>Epuraea longiclavis</i>	NT

	-	<i>Galeruca interrupta</i>	VU
	-	<i>Gronops lunatus</i>	NT
	-	<i>Grynobius planus</i>	NT
	-	<i>Haeterius ferrugineus</i>	NT
	-	<i>Hydaticus continentalis</i>	EN
	-	<i>Hymenalia rufipes</i>	NT
	-	<i>Hypocaccus rugiceps</i>	VU
	-	<i>Hypocopus latridioides</i>	DD
	-	<i>Ischnoptera pion modestum</i>	NT
	-	<i>Kykliaacalles navieresi</i>	NT
	-	<i>Longitarsus ochroleucus</i>	NT
	-	<i>Lycoperdina bovistae</i>	NT
	-	<i>Lycoperdina succincta</i>	NT
	-	<i>Margarinotus purpurascens</i>	NT
	-	<i>Meligethes gagathinus</i>	NT
	-	<i>Nicrophorus vestigator</i>	VU
	-	<i>Opilo mollis</i>	NT
	-	<i>Oxybelus argentatus</i>	NT
	-	<i>Oxybelus latidens</i>	CR
	-	<i>Philonthus rufipes</i>	RE, men ovaliderade fynd från 2002 finns
	-	<i>Platysoma compressum</i>	VU
	-	<i>Podalonia luffii</i>	VU
	-	<i>Polymerus brevicornis</i>	NT
	-	<i>Rhantus bistratus</i>	NT

	-	<i>Sphaeridium substriatum</i>	NT
	-	<i>Squamapion atomarium</i>	NT
	-	<i>Squamapion vicinum</i>	NT
	-	<i>Strophosoma faber</i>	VU
	-	<i>Synchita variegata</i>	NT
	-	<i>Triplax rufipes</i>	NT
	-	<i>Xanthochilus quadratus</i>	EN
	Almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	NT
	Alvarsmalbi	<i>Lasioglossum lativentre</i>	NT
	Assvartbagge	<i>Phaleria cadaverina</i>	VU
	Azurguldstekel	<i>Spinolia unicolor</i>	CR
	Barkrödrock	<i>Ampedus cinnabarinus</i>	NT
	Borsttåtelsskinnbagge	<i>Amblytylus albidus</i>	NT
	Bredbandad mårefältsmätare	<i>Epirrhoe galiata</i>	NT
	Bredbrämrad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT
	Brokigt timjansmott	<i>Pempeliella ornatella</i>	NT
	Brun sikelvinge	<i>Drepana curvatula</i>	NT
	Brunt timjansmott	<i>Delplanqueia dilutella</i>	NT
	Citronfläckad kärtröslända	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	B2, B4, F
	Dubbelbandat ljusmott	<i>Pyrausta ostrinalis</i>	NT
	Dvärgblodbi	<i>Sphecodes longulus</i>	NT
	Dynfrölöpare	<i>Harpalus neglectus</i>	NT
	Dynrödmyra	<i>Myrmica specioides</i>	NT

	Dynskulderlöpare	<i>Cymindis macularis</i>	NT
	Dynsmalbi	<i>Lasioglossum tarsatum</i>	NT
	Dysterfrölöpare	<i>Harpalus melancholicus</i>	VU
	Fibblesandbi	<i>Andrena fulvago</i>	NT
	Flygsandsvägstekel	<i>Arachnospila wesmaeli</i>	NT
	Fyrfläckad vedsvampbagge	<i>Mycetophagus quadriguttatus</i>	NT
	Fyrfläckig dyngbagge	<i>Aphodius quadriguttatus</i>	EN
	Getingrovfluga	<i>Asilus crabroniformis</i>	VU
	Gråbandad trägnagare	<i>Hemicoelus costatus</i>	NT
	Grönfläckig vitfjäril	<i>Pontia edusa</i>	VU
	Grönt hedmarksfly	<i>Calamia tridens</i>	NT
	Gul frölöpare	<i>Harpalus flavescens</i>	EN
	Gul strandlöpare	<i>Bembidion ruficolle</i>	NT
	Gulbent kamklobagge	<i>Allecula morio</i>	NT
	Guldsmalbi	<i>Lasioglossum aeratum</i>	NT
	Gördelrovfluga	<i>Laphria ephippium</i>	VU
	Havstapetserarbi	<i>Megachile leachella</i>	NT
	Heddyngbagge	<i>Aphodius sordidus</i>	NT
	Hedfrölöpare	<i>Harpalus rufipalpis</i>	NT
	Hedjordmyra	<i>Lasius alienus</i>	DD
	Hedpärlemorffjäril	<i>Argynnis niobe</i>	NT
	Hedsidenbi	<i>Colletes fodiens</i>	NT
	Hedvintermätare	<i>Lycia zonaria</i>	EN
	Hårdyngbagge	<i>Aphodius scrofa</i>	VU
	Hårig tallbastborre	<i>Hylurgus ligniperda</i>	DD
	Klocksolbi	<i>Dufourea inermis</i>	EN
	Klubbsprötad	<i>Zygaena minos</i>	NT

	bastardsvärmare		
	Klöversidenbi	<i>Colletes marginatus</i>	NT
	Knubbfrölöpare	<i>Harpalus picipennis</i>	NT
	Krattnabbvinge	<i>Satyrium ilicis</i>	NT
	Krokhorn dyvel	<i>Onthophagus fracticornis</i>	NT
	Kustfrölöpare	<i>Harpalus luteicornis</i>	VU
	Kvadratmott	<i>Udea olivalis</i>	NT
	Källarlöpare	<i>Laemostenus terricola</i>	NT
	Likgul dyngbagge	<i>Aphodius luridus</i>	NT
	Ljungkornlöpare	<i>Amara infima</i>	NT
	Lusernbi	<i>Melitta leporina</i>	NT
	Läppstekel	<i>Bembix rostrata</i>	NT
	Malörtsspetsvivel	<i>Taphrotopium sulcifrons</i>	NT
	Matt blombagge	<i>Ischnomera cinerascens</i>	NT
	Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT
	Mindre linjordloppa	<i>Longitarsus parvulus</i>	NT
	Mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT
	Mindre snigelspinnare	<i>Heterogenea asella</i>	NT
	Mjölfly	<i>Eublemma minutata</i>	EN
	Monkesolbi	<i>Dufourea halictula</i>	VU
	Månhornsbagge	<i>Copris lunaris</i>	VU
	Mörk dyngrässkinnbagge	<i>Dimorphopterus spinolae</i>	EN
	Mörk pingborre	<i>Amphimallon fallenii</i>	VU
	Mörkgökbi	<i>Nomada fuscicornis</i>	VU
	Oval frölöpare	<i>Harpalus servus</i>	NT
	Platt frölöpare	<i>Harpalus hirtipes</i>	EN
	Pudrad kärrtrollslända	<i>Leucorrhinia albifrons</i>	B4

	Punktblodbi	<i>Sphcodes puncticeps</i>	NT
	Rakhorndyvel	<i>Onthophagus nuchicornis</i>	NT
	Ribbdyngbagge	<i>Euheptaulacus sus</i>	EN
	Rödiltbi	<i>Epeolus marginatus</i>	NT
	Rödlätt lövmätare	<i>Scopula rubiginata</i>	NT
	Rödtoppebi	<i>Melitta tricincta</i>	NT
	Sammetsfrölöpare	<i>Harpalus griseus</i>	NT
	Sandfältsljummott	<i>Pyrausta aerealis</i>	EN
	Sandgeting	<i>Pterocheilus phaleratus</i>	EN
	Sandsnabblöpare	<i>Philodromus fallax</i>	NT
	Sandsnedbandsvecklare	<i>Clepsis pallidana</i>	VU
	Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
	Skoveldyngbagge	<i>Aphodius coenosus</i>	VU
	Smal frölöpare	<i>Harpalus anxius</i>	NT
	Snyltdyngbagge	<i>Aphodius porcus</i>	NT
	Stampansarbi	<i>Stelis phaeoptera</i>	NT
	Stor plattnosbagge	<i>Platyrhinus resinosus</i>	NT
	Storfibblebi	<i>Panurgus banksianus</i>	NT
	Stortapetserarbi	<i>Megachile lagopoda</i>	NT
	Streckhedspinnare	<i>Spiris striata</i>	VU
	Stubbhårsskuldrad rovfluga	<i>Machimus arthriticus</i>	VU
	Stäppbandbi	<i>Halictus leucaheneus</i>	EN
	Stäppsmalbi	<i>Lasioglossum brevicorne</i>	VU
	Större snabbagge	<i>Anthicus sellatus</i>	NT
	Större vattenbagge	<i>Hydrophilus piceus</i>	NT
	Taggbock	<i>Prionus coriarius</i>	NT
	Trädesfrölöpare	<i>Harpalus</i>	NT

		<i>calceatus</i>	
	Tvåfläckig snabbagge	<i>Anthicus bimaculatus</i>	NT
	Tätpunkterad sandstumpbagge	<i>Saprinus immundus</i>	VU
	Vallrovfluga	<i>Choerades igneus</i>	VU
	Violettkantad guldvinge	<i>Lycaena hippotoe</i>	NT
	Väggcitronbi	<i>Hylaeus pictipes</i>	NT
	Väpplingblåvinge	<i>Polyommatus dorylas</i>	NT
	Åkerväddsantennmal	<i>Nemophora metallica</i>	VU
	Ängsmetallvinge	<i>Adscita stacies</i>	NT
	Ängsvägstekel	<i>Priocnemis agilis</i>	VU
Kräftdjur	-	<i>Talitrus saltator</i>	DD
Lavar	Bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
	Bokvärtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
	Grynig dagglav	<i>Physconia grisea</i>	NT
	Grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	NT
	Parasitsotlav	<i>Cyphelium sessile</i>	VU
	Rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	VU
	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
	Växtklotterlav	<i>Alyxoria culmigena</i>	EN
Mollusker	Bukspolsnäcka	<i>Macrogastra ventricosa</i>	VU
	-	<i>Parvicardium exiguum</i>	DD
Ryggradsdjur	Backsvala	<i>Riparia riparia</i>	NT, F
	Bergand	<i>Aythya marila</i>	VU, F
	Berglärka	<i>Eremophila alpestris</i>	VU, F
	Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	NT, F
	Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	NT, F
	Brandkronad kungsfågel	<i>Regulus ignicapilla</i>	VU, F
	Brun glada	<i>Milvus migrans</i>	EN, F,
	Brunand	<i>Aythya ferina</i>	VU, F
	Brushane	<i>Calidris pugnax</i>	VU, F
	Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT, F

	Busksångare	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	NT, F
	Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT, F
	Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	VU, F
	Fjällvråk (rastande, födosökande)	<i>Buteo lagopus</i>	NT, F
	Flodsångare	<i>Locustella fluviatilis</i>	NT, F
	Fältpiplärka	<i>Anthus campestris</i>	EN, F, Ågp
	Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
	Grönfläckig padda	<i>Bufo variabilis</i>	VU, F, B4
	Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	NT, F
	Gulhämpling	<i>Serinus serinus</i>	VU, F
	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU, F
	Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT, F
	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU, F
	Härfågel (födosökande)	<i>Upupa epops</i>	RE, F
	Höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>	VU, F
	Kentsk tärna (födosökande)	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	VU, F
	Kornknarr	<i>Crex crex</i>	NT, F
	Kungsfiskare (födosökande, rastande)	<i>Alcedo atthis</i>	VU, F
	Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU, F
	Kungörn	<i>Aquila chrysaetos</i>	NT, F
	Kustlabb (födosökande, rastande)	<i>Stercorarius parasiticus</i>	NT, F
	Lappspurv (rastande)	<i>Calcarius lapponicus</i>	VU, F
	Långbensgroda	<i>Rana dalmatina</i>	VU, F, B4
	Lövgroda	<i>Hyla arborea</i>	F, B4
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT, F
	Myrspov (födosökande, rastande)	<i>Limosa lapponica</i>	VU, F
	Nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	NT, F
	Ortolanspurv (rastande)	<i>Emberiza hortulana</i>	VU, F
	Pilgrimsfalk (rastande)	<i>Falco peregrinus</i>	NT, F

	Pungmes (rastande)	<i>Remiz pendulinus</i>	EN, F
	Rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT
	Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	VU, F
	Roskarl	<i>Arenaria interpres</i>	VU, F
	Rödspov (födosökande)	<i>Limosa limosa</i>	CR, F
	Rödstrupig piplärka (rastande)	<i>Anthus cervinus</i>	VU, F
	Sandödlä	<i>Lacerta agilis</i>	VU, F, B4
	Silltrut	<i>Larus fuscus</i>	NT, F
	Skräntärna (födosökande)	<i>Hydroprogne caspia</i>	NT, F
	Smålom (rastande)	<i>Gavia stellata</i>	NT, F
	Småtärna (födosökande, rastande)	<i>Sternula albifrons</i>	VU, F
	Solguldstekel	<i>Chrysis scutellaris</i>	EN
	Sommargylling	<i>Oriolus oriolus</i>	VU, F
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, F
	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU, F
	Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	VU, F
	Storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT, F
	Strandpadda	<i>Epidalea calamita</i>	VU, F, B4
	Större vattensalamander	<i>Triturus cristatus</i>	F, B2, B4
	Svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	NT, F
	Svarthakad buskskvätta	<i>Saxicola rubicola</i>	EN, F
	Svarthalsad dopping (födosökande)	<i>Podiceps nigricollis</i>	EN, F
	Svarttärna	<i>Chlidonias niger</i>	VU, F
	Svärta	<i>Melanitta fusca</i>	NT, F
	Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT, F
	Sädgås (rastande)	<i>Anser fabalis</i>	NT
	Sävparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU, F
	Tobisgrissla (rastande)	<i>Cephus grylle</i>	NT, F
	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	VU, F
	Tretåig mås	<i>Rissa tridactyla</i>	EN, F
	Vaktel	<i>Coturnix coturnix</i>	NT, F
	Vinterhämpling	<i>Linaria</i>	VU

		<i>flavirostris</i>	
	Årta	<i>Anas querquedula</i>	VU, F
	Ängshök	<i>Circus pygargus</i>	EN, F
	Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT, F
Spindeldjur	Sköldlocke	<i>Trogulus tricarinatus</i>	NT
Svampar	Bokspindling	<i>Cortinarius anserinus</i>	NT
	Cinnoberspindling	<i>Cortinarius cinnabarinus</i>	NT
	Dvärgjordstjärna	<i>Geastrum schmidelii</i>	NT
	Fatsvamp	<i>Poronia punctata</i>	NT
	Liten diskroksvamp	<i>Disciseda candida</i>	VU
	Naveljordstjärna	<i>Geastrum elegans</i>	EN
	Rävspindling	<i>Cortinarius vulpinus</i>	NT
	Stjälkröksvamp	<i>Tulostoma brumale</i>	NT
	Stor diskroksvamp	<i>Disciseda bovista</i>	EN
	Stor sotdyna	<i>Camarops polysperma</i>	NT
	Sydlig sotticka	<i>Ischnoderma resinosum</i>	VU
	Säckjordstjärna	<i>Geastrum saccatum</i>	EN

Bevarandeplanen för Ravlunda skjutfält

Syftet med Natura 2000-området Ravlunda skjutfält i Simrishamns kommun är att bevara de många Natura 2000-arterna och deras livsmiljöer, den mycket höga biologiska mångfalden, det havsnära dyn- och hedlandskapet och de artrika sandstääppsmiljöerna.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000- området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane